

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Marek Špetla

**Přestupky proti občanskému soužití
a řízení o nich**

Diplomová práce

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Přestupky proti občanskému soužití a řízení o nich*“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

Ve Frýdku-Místku dne 26.11.2019

.....

Marek Špetla

Poděkování

Na úvod bych rád velmi poděkoval vedoucí mé diplomové práce doc. JUDr. Kateřině Frumarové, Ph.D. za přínosné a cenné připomínky, rady, trpělivost a spolupráci.

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Základní pojmy a prameny úpravy přestupků proti občanskému soužití	9
1.1 Přestupek proti občanskému soužití.....	9
1.2 Odlišení přestupku proti občanskému soužití od trestného činu	11
1.3 Občanské soužití	12
1.4 Osoba blízká	13
1.5 Osoba přímo postižená spácháním přestupku.....	14
1.6 Prameny právní úpravy přestupků proti občanskému soužití	15
1.6.1 Mezinárodní prameny právní úpravy přestupků proti občanskému soužití	16
1.6.2 Vnitrostátní prameny právní úpravy přestupků proti občanskému soužití.....	18
2 Hmotně-právní úprava přestupků proti občanskému soužití.....	20
2.1 Ublížení na cti.....	20
2.2 Ublížení na zdraví.....	25
2.3 Narušení občanského soužití	28
2.3.1 Vyhrůžování jinému újmou na zdraví	29
2.3.2 Nepravdivé obvinění z přestupku	30
2.3.3 Dopuštění se vůči jinému schválnosti	31
2.3.4 Dopuštění se vůči jinému jiného hrubého jednání.....	32
2.4 Jednání vůči příslušníku národnostní menšiny a dalším osobám	33
2.4.1 Útoky proti národnostním menšinám	34
2.4.2 Útoky ze zvláštních pohnutek.....	35
3 Specifika řízení o přestupcích proti občanskému soužití	37
3.1 Komise pro projednávání přestupků.....	37
3.1.1 Složení a odborná způsobilost komise.....	39
3.1.2 Působnost komise a veřejnoprávní smlouvy	40

3.2	Procesní možnosti osoby přímo postižené spácháním přestupku	41
3.3	Pokus o smír.....	42
3.4	Zvláštní úprava územní působnosti	43
3.5	Ukládání pokuty příkazem na místě	45
3.6	Zvláštní případ oznamování přestupku policejním orgánem.....	47
	Závěr	49
	Seznam použité literatury	51
	Shrnutí	55
	Abstract	55
	Seznam klíčových slov	56
	Key words.....	56

Seznam použitých zkratk

LZPS	usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
Úmluva	sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992. Sb., že dne 21. února 1991 byla v Madridu podepsána jménem České a Slovenské Federativní Republiky Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, sjednaná v Římě dne 4. listopadu 1950, a další smluvní dokumenty na tuto Úmluvu navazující
ZNP	zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
ZOPŘ	zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
SŘ	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
SŘS	zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ÚS	ústavní soud
ESLP	evropský soud pro lidská práva
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb.
ZOP	zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
WHO	Světová zdravotnická organizace
ZPPNM	zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin
ZOZ	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Úvod

V poměrně nedávné době došlo k zásadním změnám v oblasti přestupkového práva, jelikož tato oblast byla s účinností od 1. července 2017 rekodifikována. Nově existují dva stěžejní právní předpisy upravující hmotněprávní i procesní úpravu, a to zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Rekodifikace se však nedotýká pouze dvou zmíněných zákonů, nýbrž celé řady ustanovení ve speciálních zákonech. Důvodem pro tuto změnu byla zejména skutečnost, že úprava přestupkového práva byla značně roztržena v mnoha zvláštních zákonech, což vedlo k nepřehlednosti a absenci jasného konceptu pro správní trestání. Mezi nejzásadnější změny patří sjednocení úpravy odpovědnosti právnických, fyzických a podnikajících fyzických osob a vytvoření jednotného názvosloví, kdy se pojem správní delikt PO a podnikajících FO nově zahrnuje pod pojem přestupek. Co se týče pojmosloví, dále byl pojem sankce nahrazen pojmem správní trest. Velkou změnu představuje v hmotněprávní úpravě zrušení tzv. návrhových přestupků a s tím související zavedení nutnosti poskytnutí souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku.

Na úvod je potřeba říci, že přestupkové právo se výrazně přiblížilo trestněprávní úpravě, neboť zde nalezneme spoustu styčných bodů, které na sebe nejen teoreticky, ale také prakticky navazují. Trestní právo je obecně považováno odbornou veřejností za jedno z nejvíce systematických a přehledných právních odvětví, které momentálně obsahuje právní řád České republiky. Zákonodárce se proto na mnoho místech inspiroval nebo přímo převzal některá ustanovení či instituty, které v předchozí právní úpravě přestupků chyběly.

Přestupky proti občanskému soužití jsou tématem mé práce zejména z důvodu, že v praxi patří mezi nejčastěji projednávané. Dosavadní zpracování mnou zvoleného tématu odbornou veřejností, byť se jedná o relativně novou právní úpravu, považuji na velmi vysoké úrovni.

Cílem této diplomové práce je vytvoření srozumitelného přehledu hmotněprávní úpravy přestupků proti občanskému soužití a zhodnocení formulace jednotlivých skutkových podstat a s tím souvisejícího dopadu do praxe. Další cíl tvoří analýza a zhodnocení odborných požadavků na členy komisí pro projednávání přestupků a dalších specifik v rámci řízení o přestupcích proti občanskému soužití spolu se zaměřením se na osobu přímo postiženou spácháním přestupku. Výzkumné otázky proto zní:

- Je hmotněprávní úprava přestupků proti občanskému soužití dostatečně určitá zejména vzhledem k subtilním rozdílům hranice trestního a správní práva?

- Jsou požadavky na členy přestupkových komisí dostačující k zabezpečení kvalitního řízení po odborné stránce?
- Má osoba přímo postižená spácháním přestupku proti občanskému soužití dostatečné procesněprávní možnosti k ochraně svých práv?

Diplomová práce se skládá celkem ze tří hlavních kapitol. První kapitola je úvodní, ve které jsou v potřebné míře uvedeny a zhodnoceny základní pojmy jako je přestupek, přestupek proti občanskému soužití, samotný pojem občanského soužití, osoba přímo postižená spácháním přestupku a osoba blízká. Dále jsou v této kapitole uvedeny stěžejní prameny přestupkového práva na vnitrostátní a mezinárodní úrovni s nezbytným rozбором článku 6 Úmluvy a jeho přesahu do správního trestání. Druhá, stěžejní kapitola patří hmotněprávní úpravě přestupků proti občanskému soužití, ve které jsou postupně všechny podrobně popsány a zhodnoceny s ohledem na komparaci s právem trestním a souvisejícími soudními rozhodnutími. Tato kapitola tvoří jádro mé diplomové práce. Poslední, třetí kapitola je zaměřena výhradně na zvláštnosti řízení o přestupcích proti občanskému soužití. Tyto specifika tvoří komise pro projednávání přestupků, kde je pozornost věnována především požadavkům na odbornou způsobilost pro výkon předsedy a dalších členů této komise, dále speciální úprava územní působnosti, uložení pokuty příkazem na místě a zvláštní případy oznamování přestupku policejním orgánem. Napříč celou diplomovou prací jsou uvedeny mé názory na danou problematiku. Pro účely této diplomové práce byla využita analytická a deskriptivní vědecká metoda.

Zdroje pro vypracování této práce tvoří primárně komentářová literatura, kterou považuji za velmi kvalitně zpracovanou, dále monografie vztahující se k nové právní úpravě včetně monografií týkajících se správního práva a trestání obecně, důvodová zpráva, články z odborných právnických časopisů a v neposlední řadě mnoho relevantní judikatury. Jako doplňující zdroj bylo využito několik internetových článků z právních portálů.

1 Základní pojmy a prameny úpravy přestupků proti občanskému soužití

Pro pochopení problematiky přestupků proti občanskému soužití na hmotněprávní úrovni je nezbytně nutné definovat klíčové pojmy, se kterými právní řád České republiky pracuje. Těmi jsou například samotný přestupek proti občanskému soužití a jeho odlišení od trestného činu včetně obligatorních znaků skutkové podstaty, občanské soužití, osoba přímo postižená spácháním přestupku či osoba blízká. Dále je dle mého názoru je vhodné alespoň okrajově zmínit základní prameny přestupkového práva, a to na vnitrostátní i mezinárodní úrovni, včetně krátkého exkursu k čl. 6 Úmluvy a související judikatuře.

1.1 Přestupek proti občanskému soužití

Do nedávné doby, konkrétně do 30. června 2017 byl účinný zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který tvořil základní páteř přestupkového práva jak z procesního, tak i hmotněprávního pohledu (spolu s dalšími zvláštními zákony upravující jednotlivé oblasti správního práva, které v sobě zahrnovaly další skutkové podstaty). Je zapotřebí uvést, že tehdejší správní právo trestní ve svém systému správních deliktů rozlišovalo více kategorií protiprávních jednání, než je tomu v současné době, a to přestupky, správní disciplinární delikty, správní pořádkové delikty a jiné správní delikty, kterými byly zejména jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a správní delikty právnických osob a tzv. podnikajících fyzických osob někdy též označované jako delikty smíšené povahy.¹ Pro přestupky tak platilo, že se jich mohly dopustit pouze nepodnikající fyzické osoby a byla vyžadována subjektivní stránka, čímž je myšlena kategorie zavinění.²

Dnešní právní úprava zahrnuje pod pojem přestupek i jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a správní delikty fyzických osob podnikajících. Samotná definice pojmu přestupek je upravena v ust. § 5 ZOPŘ, která zní následovně:

„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“

¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. s. 302-303

² POTĚŠIL, Lukáš. *Nová právní úprava správního trestání, část I.* [online] pravniprostor.cz, 4. prosince 2017 [cit. 6. července 2019]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/nova-pravni-uprava-spravniho-trestani-cast-i>>

Formální obecné znaky přestupku tvoří protiprávnost, trestnost, přestupková způsobilost a výslovné označení protiprávního činu za přestupek. Formálními typovými znaky přestupku jsou objekt, objektivní stránka, subjekt a u fyzických osob subjektivní stránka. Za materiální znak přestupku je pak považována společenská škodlivost činu.³

Pro účely této diplomové práce je nezbytné definovat přestupek proti občanskému soužití, což znamená podrobně rozvést i jednotlivé znaky skutkové podstaty. Obligatorními znaky skutkových podstat přestupků proti občanskému soužití dle § 7 ZNP jsou jeho objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka.⁴

Objektem se rozumí určitý společenský zájem, který zákon chrání. V případě přestupků proti občanskému soužití je druhovým objektem veřejný zájem na pokojném a klidném soužití občanů, individuální objekt pro jednotlivé skutkové podstaty se pak liší, jedná se například o lidské zdraví, čest nebo také výkon práv národnostních menšin.⁵ V praxi je tedy možné představit si situace, kdy objektem je zdraví a tělesná integrita občana v souvislosti s přestupkem proti občanskému soužití dle § 7 odst. 1 písm. b) ZNP, či v případě § 7 odst. 1 písm. a) ZNP je objektem veřejný zájem na ochraně cti každého (nikoliv soukromý zájem osoby).⁶

Druhým typovým znakem skutkové podstaty je objektivní stránka, která představuje způsob, jakým došlo k porušení či ohrožení zájmu chráněným ZNP. Je vymezena třemi obligatorními znaky, a to jednáním, následkem a příčinným vztahem mezi nimi.⁷ U přestupků proti občanskému soužití je objektivní stránkou například tzv. zesměšnění nebo jiný způsob hrubého uražení, ublížení na zdraví, úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, nepravdivým obviněním jiného z přestupku, dopuštění se schválnosti či jiného hrubého jednání.⁸ Z ustanovení § 7 ZNP je tak zřejmé, že se vždy vyžaduje komisivní jednání.

Třetím typovým znakem přestupku je tzv. subjekt, čímž je myšlena osoba pachatele přestupku. V případě přestupků proti občanskému soužití může být pachatelem fyzická osoba

³ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 52-58

⁴ Tamtéž. s. 54-58

⁵ MÁRTON, Michal., GONSIOROVÁ, Barbora. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Leges, 2017. s. 34

⁶ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1055

⁷ Tamtéž, s. 55

⁸ MÁRTON, Michal., GONSIOROVÁ, Barbora. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Leges, 2017. s. 34

za splnění zákonných podmínek (dovršení věku patnácti let, přičetnost), dále právnická osoba a podnikající fyzická osoba.⁹

Poslední typový znak skutkové podstaty představuje tzv. subjektivní stránka. Pod tímto pojmem je chápán vnitřní psychický stav pachatele přestupku k protiprávními jednání. Jinými slovy lze označit subjektivní stránku jako zavinění. Je nutno říci, že v případě fyzických osob se jedná o odpovědnost subjektivní, vyžadující zavinění. U právnických osob a podnikajících fyzických osob je koncepce jiná, postavená na principu veřejnoprávní objektivní odpovědnosti s možností liberace.¹⁰

Například § 7 odst. 1 písm. c) ZNP výslovně vyžaduje úmyslné narušení občanského soužití jedním z uvedených způsobů, naopak § 7 odst. 1 písm. b) ZNP o způsobu zavinění mlčí, z čehož lze dovodit, že pro naplnění této skutkové podstaty postačí nedbalost.

Mám tedy za to, že přestupky proti občanskému soužití, jak jsou vymezeny v § 7 ZNP, jsou skupinou velmi širokou, neboť dopadají na všechny osoby a je možno je spáchat v obou formách zavinění – úmyslně i nedbalostně. Dle mého názoru proto tato skupina přestupků představuje velkou část agendy, kterou správní orgány v praxi řeší.

1.2 Odlíšení přestupku proti občanskému soužití od trestného činu

Jak již bylo pojednáno výše, současná definice přestupku obsahuje i negativní vymezení a je tak úzce spjata s trestním právem, zejména s pojmem trestného činu. V obou případech se jedná o protiprávní jednání, jež upravuje právo veřejné. Pro odlíšení přestupků a trestných činů se v praxi aplikuje zásada ekonomie trestní hrozby, též někdy označována jako subsidiarity trestní represe, jejíž význam spočívá v tom, že užití trestněprávních předpisů by mělo přijít na řadu až jako poslední možnost (neboli *ultima ratio*), když není možné aplikovat odpovědnost podle jiného právního předpisu. Pokud ovšem dojde určitým protiprávním jednáním k naplnění znaků konkrétního trestného činu i přestupku, aplikační přednost mají předpisy trestního práva, a proto se správní právo trestní neužije. Jestliže tedy dojde ke spáchání trestného činu a naplnění veškerých jeho zákonných znaků, nelze zvažovat podpůrnou aplikaci přestupkového práva.¹¹

Nepochybně dalším odlíšením je i povaha okruhů společenských vztahů, které jsou chráněny trestním i přestupkovým právem a intenzita, s jakou je do nich zasaženo. V návaznosti na tuto skutečnost se také liší správní tresty, které je možné za porušení zákonných norem

⁹ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 56-57

¹⁰ PETRMICHL, Václav. K přestupkové odpovědnosti podnikajících fyzických osob. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 17, s. 584-590

¹¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. s. 105-106

uložit. V rámci správního práva trestního jsou tresty mírnějšího charakteru a jejich počet je menší. Absentuje zde například možnost správního orgánu či správního soudu uložit pachateli trest odnětí svobody. V případě spáchání trestného činu a následného pravomocného odsouzení se tato skutečnost zanáší do evidence Rejstříku trestů vedeného Ministerstvem spravedlnosti, což může mít potenciálně vliv na další život pachatele, zejména co se týče ucházení o zaměstnání. Správní tresty uložené za spáchané přestupky také podléhají evidenci, nicméně výpisy se z něj běžně nedají pořídit.¹²

V praxi se dle mého názoru lze nejčastěji setkat s problematickým rozlišením trestného činu ublížení na zdraví dle ustanovení § 146 TZ a přestupku ublížení na zdraví dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) ZNP. Jedná se v podstatě o totožná protiprávní jednání, ovšem s rozdílnou intenzitou zásahu a rozdílnými následky na poškozeném, resp. osobě přímo postižené. K této otázce se již několikrát vyjadřoval Nejvyšší soud, například ve svém rozhodnutí ke sp. zn. 7 Tdo 879/2002 ze dne 7.11.2002. V tomto rozhodnutí soud uvedl, že pro odlišení ublížení na zdraví v trestněprávní a správní rovině je podstatná intenzita zásahu do tělesné integrity poškozeného. Pro kvalifikaci ublížení na zdraví jakožto trestného činu je nutné, aby byl poškozený omezen ve svém obvyklém způsobu života, a to po dobu nejméně sedmi dnů. Přitom není rozhodné, zda se osoba nachází delší či kratší dobu v pracovní neschopnosti, rozhodující je právě omezení v obvyklém způsobu života.¹³ O bližším rozlišení pojednává kapitola 2.2 této práce. Důležitou roli při kvalifikaci protiprávního jednání a jeho zařazení má také jedna z již zmiňovaných základních zásad trestního práva, a to zásada subsidiarity trestní represe dle § 12 odst. 2 TZ.¹⁴

Dle mého je pro prokázání všech skutečností před soudem nejvhodnější nechat zpracovat znalecký posudek z oboru zdravotnictví, kdy lékař – odborník dá podklad soudu pro rozhodnutí. Je ovšem nutné dodat, že doba sedmi dní není legálně zakotvena, vychází ze soudní judikatury. Ve specifických případech může být kratší, ale také delší, vždy bude záležet na okolnostech daného případu.

1.3 Občanské soužití

Tento pojem není na zákonné úrovni definován. Jedná se o tzv. neurčitý právní pojem, kdy záleží výhradně na posouzení správního orgánu či správního soudu, zda lze dané jednání

¹² FIALA Zdeněk a kol. *Správní právo trestní*. Praha: Nakladatelství Leges, 2017. s. 67-68

¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7.11.2002, ke sp. zn. 7 Tdo 879/2002

¹⁴ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1059

subsumovat pod některou ze skutkových podstat uvedených v ustanovení § 7 ZNP. Tento pojem byl mimo jiné definován v Rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2011, č. j. 1 A 24/2010 – 22, kdy tuto definici považuji za výstižnou a využitelnou pro aplikační praxi. Dle zmiňovaného rozsudku zní definice pojmu občanské soužití následovně.

„Občanské soužití, jako tzv. neurčitý právní pojem, můžeme definovat jako určitý souhrn ustálených pravidel jednání a chování ve společnosti, který je založen na respektování práv ostatních lidí, jejichž dodržování v určitém čase a místě je ve společnosti obvyklé. Příklady hrubého jednání, které jsou schopny narušit občanské soužití, stanovuje právě ustanovení § 49 citovaného zákona. Jedná se o urážku na cti, vyhrožování, schválnosti, méně závažné ublížení na zdraví, atd. Hrubé jednání můžeme definovat jako jednání, které má schopnost ohrozit nebo porušit zájem uvedený v tomto ustanovení a současně narušit občanské soužití. To znamená překročit rámeček výše uvedených ustálených jednání a pravidel.“¹⁵

Z výše citované definice vyplývá, že pojem občanského soužití, se kterým pracuje i zákonodárce, reflektuje běžná pravidla společnosti a její náhled na obvyklé lidské chování vůči ostatním. Je nepochybné, že v některých situacích bude obtížné rozlišit, jaké jednání pod tento pojem ještě spadá a jaké již nikoliv, nicméně mám za to, že vytvořit jednotný výklad na zákonné úrovni není možné, jelikož nelze postihnout veškeré situace, které ve společnosti mohou nastat. Ostatně dle mého toto tvrzení podporuje i skutečnost, že výše citovaný rozsudek poskytl demonstrativní výčet hrubých jednání, kdy je na příslušném orgánu, aby posoudil konkrétní situaci a její škodlivost pro společnost v rámci přestupků proti občanskému soužití.

1.4 Osoba blízká

Tento pojem se objevuje v ustanovení § 7 odst. 7 ZNP, nicméně obsahově je upraven a definován v rámci předpisů soukromého práva, a to konkrétně v ustanovení § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Osoba blízká má dle mého názoru v právních vztazích zvláštní význam, kdy je v určitých situacích v privilegovaném postavení a požívá vyšší míry právní ochrany. Mám za to, že je to tak správně, jelikož některé osoby, zejména rodinní příbuzní či za určitých okolností i další osoby, o kterých je pojednáno níže, k sobě chovají bližší pouto, a to jak citové, emoční, rodinné nebo i ekonomické.

¹⁵ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12.5.2011, č. j. 1 A 24/2010 - 22

Bez dalšího nutného prokazování je *ex lege* za osobu blízkou považován příbuzný v řadě přímé, sourozenec, manžel a partner podle zákona upravujícího registrované partnerství – zák. č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

V případě, že se jedná o jiné osoby nespádající pod taxativní výčet uvedený výše, je možné stále získat právní postavení osoby blízké, a to za kumulativního splnění dvou podmínek. Je zapotřebí, aby předmětné osoby mezi sebou měly poměr rodinný či obdobný a dále jestliže by dovolávající osoba důvodně pocítovala újmu jiné osoby jako svou vlastní. V poslední větě zmiňovaného ustanovení je upravena vyvratitelná právní domněnka, kdy se za osobu blízkou považují i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.¹⁶

Pro úplnost je nutno dodat, že k této oblasti, ač se jeví jako bezesporná, se v nedávné době vyjádřil i Ústavní soud. Ten ve svém nálezu ze dne 9. července 2018, ke sp. zn. II. ÚS 955/18 uvedl, že přátelství může v některých případech představovat mnohem silnější pouto, než je tomu u vztahů rodinných.¹⁷ Z tohoto rozhodnutí lze dovodit, že správní orgán by měl v případě zjištění existence silného přátelského pouta mezi pachatelem a osobou přímo postiženou spácháním přestupku vyžadovat souhlas k zahájení správního řízení.

1.5 Osoba přímo postižená spácháním přestupku

Zákonná úprava přestupků proti občanskému soužití dle ustanovení § 7 ZNP nově užívá pojem osoby přímo postižené spácháním přestupku, namísto tzv. navrhovatele u návrhových přestupků. Je nezbytné zmínit, že rekodifikace správního práva trestního z roku 2017 zrušila dvoukolejnost možnosti zahájení řízení o přestupku, kdy bylo možné zahájit jej *ex-offo*, tedy z moci úřední a dále u některých druhů přestupků výlučně na návrh. Současná právní úprava tak počítá se zahájením zmiňovaného řízení výlučně z moci úřední. Nicméně, jako jistou náhradu poskytla nová právní úprava namísto osoby navrhovatele možnost u některých přestupků zahájit řízení nebo v něm pokračovat výhradně jen se souhlasem osoby přímo postižené.¹⁸

Definice tohoto nového pojmu v zákonné úpravě absentuje, nicméně důvodová zpráva k ZOPŘ uvádí, že se jedná o osobu, jejíž práva nebo oprávněné zájmy byly dotčeny, a to určitým jednáním či opomenutím, které naplňuje znaky skutkové podstaty konkrétního přestupku. Pokud je těchto osob, které mohou poskytnout souhlas se zahájením řízení či pro

¹⁶ DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 243-244

¹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 9. července 2018, sp. zn. II. ÚS 955/18

¹⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina. Osoba přímo postižená spácháním přestupku. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 8, s. 275-278

jeho pokračování více, postačí, pokud takový souhlas poskytne alespoň jedna z nich. O tomto právu musejí být správním orgánem všechny dotčené osoby poučeny, včetně možnosti vzít souhlas zpět a o následcích s tím spojených. Současně správní orgán poskytne dané osobě či osobám lhůtu v délce alespoň třiceti dní pro využití svého práva dát souhlas nebo jej vzít zpět.¹⁹

Konkrétní přestupky, kterých se výše zmíněný souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku týká, nejsou v ZOPŘ upraveny. Nicméně, ustanovení § 79 ZOPŘ jasně odkazuje na speciální zákony, ve kterých tyto přímo postižené osoby a jejich vyžadovaný souhlas jsou. Obecná právní úprava tak není příliš přehledná a je nutné hledat v jiných zákonech. Příkladem lze uvést ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) a c) a odst. 2 písm. b) ZNP anebo ustanovení § 125c odst. 1 písm. h) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích.

1.6 Prameny právní úpravy přestupků proti občanskému soužití

Pramenem správního práva je jen taková forma, která je státem nezpochybnitelně uznána. O existenci pramene práva lze hovořit pouze v případě, že má oporu Ústavě či minimálně v zákoně.²⁰ Co se týče pramenů přestupkového práva, je možné rozčlenit je do dvou základních kategorií. První z nich je právní úprava v rámci mezinárodního práva, přičemž pro tuto práci je zcela stěžejním pramenem Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

Pro použitelnost a aplikaci mezinárodních pramenů jakožto pramenu práva v českém právním řádu je důležitý článek 10 Ústavy, dle kterého vyhlášené mezinárodní smlouvy, které byly ratifikovány se souhlasem Parlamentu a kterými je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu. Jestliže mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než zákon, použije se právě dotčená mezinárodní smlouva.²¹

V rámci vnitrostátní právní úpravy je pak důležité rozlišit prameny na úrovni ústavní, zákonné a podzákonné.

¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O>

²⁰ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: Obecná část*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2009. s. 26

²¹ čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

1.6.1 Mezinárodní prameny právní úpravy přestupků proti občanskému soužití

Zcela zásadním a nejdůležitějším mezinárodním pramenem přestupkového práva je Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, konkrétně článek 6, který stanoví v první větě následující:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.“

Z výše uvedeného vyplývají základní požadavky na řízení, aby bylo v souladu s právem na spravedlivý proces a dále také požadavky na kvalitu orgánu, čímž je myšlena jeho nezávislost a nestrannost při rozhodování o „trestním obvinění“.²² Byť je primárně výše citovaný článek směřován do oblasti trestního práva, z judikatury Ústavního soudu České republiky i správních soudů vyplývá, že většina správních deliktů naplňuje znaky vymezené v čl. 6 Úmluvy. Tak například v nálezu ÚS ze dne 27. června 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99 publikovaný pod č. 276/2001 Sb., Ústavní soud stanovil, že pod pojem „trestní obvinění“ ve smyslu výše uvedeného článku 6 lze podřadit veškerá řízení, ve kterých správní orgány ukládají tresty fyzickým a právnickým osobám.²³

Výše uvedené vyjádřila také judikatura ESLP ve svých rozsudcích *Engel a další vs. Nizozemsko*, *Öztürk vs. Německo*, *Eckle vs. Německo*, které tento extenzivní výklad, resp. rozšiřující aplikovatelnost nejen na trestní, ale také na správní právo podporují.²⁴ Dle přístupu ESLP je tak zásadní skutečnost, aby bylo každému, komu hrozí citelnější postih za jeho protiprávní jednání, poskytnuto právo na spravedlivý proces.²⁵

K otázce aplikovatelnosti Úmluvy i na správní delikty se také vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22.1.2009, č. j. 1 As 96/2008 – 115, ve kterém uvedl následující:

„V přestupkovém řízení správní orgán rozhoduje o vině přestupce a o trestu za přestupek; zkoumá se tu tedy oprávněnost trestního obvinění v širším slova smyslu, jak je chápe čl. 6 odst.

²² FIALA, Zdeněk a kol. *Správní právo trestní*. Praha: Nakladatelství Leges, 2017. s. 42

²³ náleží Ústavního soudu ze dne 27. června 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99

²⁴ Evropský soud pro lidská práva: Rozsudek ze dne 8.6.1976, *Engel a další vs. Nizozemsko*

Evropský soud pro lidská práva: Rozsudek ze dne 21.2.1984, *Öztürk vs. Německo*

Evropský soud pro lidská práva: Rozsudek ze dne 15.7.1982, *Eckle vs. Německo*

²⁵ REPÍK, Bohumil. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. Praha: Orac 2002. s. 102

1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikována pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“). Jak judikatura opakovaně dovodila, platí pro správní trestání obdobné principy jako pro trestání soudní, a v řízení o přestupku je na místě analogicky aplikovat pravidla stanovená trestním právem, pokud samotný předpis správního práva vůbec neřeší spornou otázku a analogie není k újmě účastníka řízení.“

„Jak již bylo uvedeno výše, přestupek spadá do pojmu „trestní obvinění“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy; osobě obviněné z přestupku tedy náleží procesní práva obdobná těm, jakých požívá obviněný z trestného činu.“²⁶

V konkrétním případě, kdy se nejedná o protiprávní čin spadající do oblasti trestního práva, ale o určitý přestupek, je užíván tzv. Engelův test či Engelova kritéria. Tato kritéria byla poprvé formulována Evropským soudem pro lidská práva v roce 1976 v rozsudku *Engel a ostatní vs. Nizozemí*. Podstatou tohoto sporu byla skutečnost, zda lze podřadit pod článek 6 Úmluvy obvinění klasifikované dle nizozemského práva jako disciplinární delikt. Prvním z kritérií je formální zařazení deliktu do systému trestního nebo správního práva v rámci právního řádu daného státu. Dle ESLP má však toto kritérium jen omezený a relativní význam, jelikož nelze delikty mimo trestní právo automaticky vyloučit z působnosti Úmluvy. Další kritérium představuje povahu, resp. závažnost deliktu, a to zda subjektem protiprávního jednání může být každá osoba (jak fyzická, tak právnická) či jen určitý omezený okruh osob. Podstatou je rozlišení, zda se daná právní norma vztahuje jen na osoby se zvláštním postavením, resp. jaký zájem skutková podstata chrání. Posledním kritériem je povaha a přísnost trestu s uplatněním odpovědnosti, čímž je myšlen druh a výměra trestu. V tomto rámci se posuzuje, zda je účelem trestu náprava nebo prevence spolu s represí.²⁷

Z výše uvedeného je zřejmé, že pro použitelnost Úmluvy a jejího článku 6 není rozhodné, zda se jedná o trestný čin či nikoliv, nýbrž postačí naplnění podmínek Engelova testu. V české právní praxi to znamená, že správní řízení o přestupku proti občanskému soužití musí obviněnému, resp. osobě, proti níž se řízení vede, poskytovat základní komponenty práva na spravedlivý proces a požadovat stejné nároky na nestrannost a nezávislost rozhodujícího orgánu v míře, jako je tomu v řízení trestním.

Jako další významné mezinárodní prameny přestupkového práva je vhodné uvést Rezoluci (77)31 Výboru ministrů o ochraně jednotlivce ve vztahu k úkonům správních orgánů,

²⁶ rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.1.2009, č. j. 1 As 96/2008 - 115

²⁷ FIALA Zdeněk a kol. *Správní právo trestní*. Praha: Nakladatelství Leges, 2017. s. 42-44

Doporučení R (80)2 Výboru ministrů o správním uvážení, Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91)1 o ukládání správních sankcí, Doporučení REC (2007)7 o dobré veřejné správě. Tyto právní předpisy zakotvují další základní zásady pro správní řízení, kterými jsou zejména právo na přístup k informacím, právo být slyšen, právo na právní pomoc, zákaz diskriminace, nestrannost, přiměřenost, zásada právní jistoty, participace a další.²⁸

1.6.2 Vnitrostátní prameny právní úpravy přestupků proti občanskému soužití

Vnitrostátními prameny přestupkového práva týkající se občanského soužití jsou na ústavní úrovni zejména Ústava ve svém čl. 1 a 10, představující elementární pravidla vztahující se i na správní delikty²⁹ a dále Listina základních práv a svobod, která zakotvuje základní zásady pro správní právo v obecné rovině. Jako příklad lze uvést článek 36 odst. 2 LZPS, který zakotvuje právo na soudní přezkum rozhodnutí orgánu veřejné správy, dále článek 2 odst. 2 LZPS, který zakládá významnou zásadu zákonnosti, což znamená, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to zákonem stanoveným způsobem. Dále také článek 39, který doplňuje zásadu zákonnosti pro oblast trestání, čímž je vyjádřena římská zásada *nullum crimen, nulla poena sine lege*, tedy že není trestného činu ani trestu bez zákona. V neposlední řadě je nutno uvést článek 40 odst. 2 LZPS, který stanoví, že každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného až do okamžiku vyslovení viny pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu, čímž je vyjádřena zásada presumpce nevinny a principu *in dubio pro reo*.³⁰

Na zákonné úrovni došlo k významným změnám a rekodifikaci přestupkového práva týkajícího se občanského soužití, a to v hmotněprávní i procesní oblasti prostřednictvím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích s účinností od 1.7.2017. V předchozí právní úpravě byly přestupky proti občanskému soužití obsaženy v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který byl k 30. červnu 2017 zrušen. Předchozí právní úprava tak v jednom zákoně obsahovala hmotněprávní i procesní ustanovení včetně výčtu některých skutkových podstat neupravených ve zvláštních zákonech, od čehož zákonodárce v rekodifikaci upustil zejména pro větší přehlednost.

Procesní a hmotněprávní část úpravy přestupků proti občanskému soužití vyjma konkrétních skutkových podstat se nachází v již zmíněném zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který představuje „páteř“ a základní kámen pro rekodifikované správní trestání.

²⁸ FIALA Zdeněk a kol. *Správní právo trestní*. Praha: Nakladatelství Leges, 2017. s. 44-45

²⁹ srov. náleží Ústavního soudu ze dne 13. února 2002, sp. zn. III. ÚS 611/01

³⁰ FIALA Zdeněk a kol. *Správní právo trestní*. Praha: Nakladatelství Leges, 2017. s. 46

Některé konkrétní skutkové podstaty jsou vymezeny v zákoně o některých přestupcích, a jak jeho označení napovídá, upravuje pouze ty přestupky, které nezahrnuje zvláštní úprava v samostatných zákonech.

Nejvýznamnějšími změnami v rámci nového přestupkového práva týkajícího se občanského soužití je tak nepochybně sjednocení právní terminologie, kdy pojem přestupek zahrnuje i tzv. správní delikty fyzických i právnických osob, což v praxi znamená, že se přestupku může nově dopustit například i obchodní korporace. Nové sjednocení se týká také samotné právní úpravy odpovědnosti za přestupky fyzických, právnických a fyzických podnikajících osob do jediného právního předpisu. Dále byl pojem sankce nahrazen slovním spojením správní trest, s čímž také souvisí skutečnost, že již není možné pachateli uložit trest zákazu pobytu, nicméně nově je možné zveřejnit rozhodnutí o přestupku, což předchozí právní úprava nedovolovala. Fakultativně je možné nařídit ústní jednání, obligatorní případy vždy stanoví zákon, zatímco před 1. červnem 2017 muselo být zásadně nařízeno ústní jednání k projednání věci. Nové přestupkové právo se velmi inspirovalo v trestněprávních předpisech, kdy například převzalo úpravu organizátorství, návodu, pomoci či nepřímého pachatelství.³¹

Třetím významným a relativně novým pramenem je zákon č. 183/2017 Sb., zkráceně označován jako změnový zákon, který například nahradil správní delikty pojmem přestupek a novelizoval mnohá ustanovení souvisejících zákonů, kterých čítá bezmála 250.

Subsidiárně se pro právní úpravu řízení o přestupcích proti občanskému soužití užije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, a to v situacích, kdy zvláštní zákony ponechávají situaci bez jakékoliv právní úpravy. Předchozí zákon upravující přestupky obsahoval výslovně zásadu speciality, od které bylo v rekodifikaci upuštěno, jelikož tento vztah dostatečně upravuje ustanovení § 1 odst. 1 a 2 správního řádu.

Dalšími souvisejícími prameny jsou například zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů.³²

³¹ KUK, Michal. *Přestupkové řízení* [online]. frankbold.org, 17. listopadu 2018 [cit. 2. července 2019]. Dostupné na <https://frankbold.org/poradna/kategorie/zakladni-info/rada/prestupkove-rizeni>

³² PRAŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. s. 58-60

2 Hmotně-právní úprava přestupků proti občanskému soužití

Druhá a z mého pohledu stěžejní kapitola této práce je zaměřena na podrobný rozbor jednotlivých skutkových podstat uvedených v ust. § 7 ZNP včetně uvedení související judikatury. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, druhovým objektem taxativně vymezených skutkových podstat je tzv. občanské soužití. Patří zde ochrana mezilidských vztahů, kdy se v praxi pamatuje zejména na konflikty mezi příbuznými či občany, šikanózní jednání vůči jiným, pomluvy (nikoliv však na trestněprávní úrovni) a v neposlední řadě na sousedské spory. Ve skutkových podstatách přestupků proti občanskému soužití taxativně vymezených v ust. § 7 ZNP se vyskytují veškeré druhy subjektů – pachatelů, kteří se jich mohou dopustit.

2.1 Ublížení na cti

Ublížení na cti představující přestupek proti občanskému soužití je upraveno v ust. § 7 ZONP na dvou místech, a to v ust. § 7 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) ZNP. Konkrétní znění těchto ustanovení jsou následující:

„(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí“

„(2) Právnícká osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí“

Ve druhém odstavci je zakotveno rozšíření okruhu subjektů oproti předchozí právní úpravě dle ust. § 49 písm. a) ZOP, které se mohou dopustit tohoto přestupku, a to nově na právnické osoby. Tato změna nastala primárně z důvodu, že zejména spolky naplňovaly jednání odpovídající ublížení na cti, nicméně dle přechozí právní úpravy je nebylo možno postihnout, byť závažnost tohoto jednání a způsobilost uškodit druhé osobě je v zásadě stejná jako u osob fyzických.³³

Je však třeba poznamenat, že naopak právnické osoby nemohou být osobou, proti které byl přestupek ublížení na cti spáchán, neboť tzv. uraženým na cti je způsobilá být výhradně osoba

³³ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O>

fyzická, jak ostatně vyplývá z ust. § 81 OZ, ve kterém jsou pro tyto případy přiznána osobnostní práva pouze fyzickým osobám. V takovém případě by pak došlo ke ztotožnění pojmů pověst a čest, jelikož právní předpisy České republiky tyto výrazy používají v odlišných souvislostech, neboť čest může mít výhradně člověk, zatímco právnická osoba má dle stávající právní úpravy pouze pověst. Pověst je v rámci předpisů soukromého práva dostatečně chráněna v ust. § 135 OZ, kdy se může právnická osoba domáhat upuštění od neoprávněného zásahu anebo odstranění vzniklého následku.³⁴

Dle mého je tento antropocentrický přístup správný, a to zejména z toho důvodu, že člověk má exkluzivní právní postavení oproti uměle vykonstruovaným subjektům, kterými jsou právnické osoby.

Další změnou oproti předchozí právní úpravě je změna znění skutkové podstaty, kdy je nově vyžadováno zesměšnění nebo jiný způsob hrubé urážky, nikoliv pouze vydání v posměch. Důvod pro tuto novinku je ryze praktický. Předchozí právní úprava se nevztahovala na jednání méně závažného charakteru. Současná právní úprava tak rozšířila okruh jednání, která lze považovat za protiprávní a dopadají na více společenských situací. Zmiňovaná změna má však negativní dopad do praktické sféry, neboť jsou projednávána i taková jednání, u kterých absentuje jakákoliv společenská škodlivost a která žádným způsobem nepoškozují osobu, která se protiprávnosti výroku dovolává. V důsledku výše uvedeného proto dochází k nepřiměřenému zvyšování podání, která jsou zcela zjevně neopodstatněná, nicméně příslušné správní orgány jsou povinny věc projednat a rozhodnout.³⁵ Musejí tedy každému případu věnovat určitý čas, resp. jedna či více osob musí být seznámeny se spisem, dovodit z něj závěry, provést dokazování včetně případného časově náročného výslechu svědků apod.

Chráněným zájmem, resp. objektem tohoto přestupku je již zmiňované občanské soužití a veřejný zájem na ochraně cti každé osoby, nikoliv však její soukromý zájem.³⁶ Ublížit na cti lze více způsoby, a to písemně, ústně, pomocí technických prostředků nebo neverbálními posunky, přičemž není podstatné, zda k urážce na cti došlo na místě veřejnosti přístupném, před veřejností či v soukromí. Osoba, jíž se urážka týká ani nemusí být osobně přítomna danému protiprávnímu jednání naplňující znaky přestupku proti občanskému soužití – urážky na cti.³⁷

³⁴ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1054

³⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2_sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O

³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.2.2013, č. j. 6 As 57/2012

³⁷ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1055

Nejvyšší správní soud se k této problematice vyjádřil například ve svém rozsudku ze dne 17.1.2007, ke sp. zn. 2 As 60/2006, ve kterém uvedl následující:

„Pokud je totiž posuzováno, zda má být za přešupek ublížení na cti považováno pronesení hanlivého výroku, má skutečnost, zda byl tento výrok pronesen před jedinou třetí osobou, či před více takovými osobami, vliv pouze na intenzitu ublížení na cti, a nikoliv fakt jeho spáchání.“³⁸

Je však třeba upozornit na skutečnost, že vždy je třeba zvažovat každý případ v souvislostech s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, jelikož ne každé tvrzení, způsobilé jinému přivodit újmu je považováno za protiprávní. Limity svobody projevu jsou stanoveny v čl. 17 LZPS, kde jsou chráněny i výroky ironické, sarkastické či učiněné v žertu. Hodnotící soudy je vždy nutné také posuzovat s ohledem na postavení uražené osoby ve společnosti. Pokud hanlivý výrok směřuje vůči osobě veřejného zájmu, typicky politika či úředníka, je povinen snést vyšší míru kritiky, vždy však s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.³⁹

U těchto přešupků lze dovodit, že v případě zavinění není vyžadován úmysl, na základě čehož bude postačovat zavinění ve formě nedbalostní. Je však zřejmé, že bude nutné, aby se jednalo nedbalost vědomou dle ust. § 15 odst. 3 písm. a) ZOPŘ (případně ust. § 16 odst. 1 písm. a) TZ), tedy že pachatel přešupku ublížení na cti věděl, že může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem o některých přešupcích, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí. K rozlišení druhu nedbalosti se vyjádřil Nejvyšší správní soud, dle kterého je podstatné následující:

„(...) přešupku formou hanlivého výroku se dopouští pouze ten, kdo si může být vědom, že jeho výrok v dané situaci, v dané skupině obyvatel, tedy v celkovém společenském kontextu, může být hanlivý.“⁴⁰

K aplikaci ZNP či v závažnějších případech trestních předpisů však nedochází v každém případě, nýbrž jen v situacích, kdy protiprávní jednání dané osoby dosáhlo určité intenzity a

³⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.1.2007, sp. zn. 2 As 60/2006

³⁹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přešupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 138-139

⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20.10.2010, sp. zn. 2 As 35/2010

společenské škodlivosti. V každém jednotlivém případě se proto vždy zvažuje, zda je možné a vhodné užít jiné prostředky, zejména z oblasti soukromého práva. Pokud jsou nedostačující, subsidiárně se užijí se předpisy správního trestání nebo trestního práva (v trestněprávní rovině by se pravděpodobně jednalo o trestný čin pomluvy dle ust. § 184 TZ, případně trestný čin urážky mezi vojáky dle ust. § 378 TZ) jakožto prostředky ultima ratio.⁴¹ Vinu v řízení o výše zmiňovaném přestupku je třeba prokázat nade vší pochybnost, nicméně správní orgán nemusí a ani z povahy věci by neměl trvat na obsahově doslovném výroku a výroku zjištěném a prokázaném v předmětném řízení.⁴²

Tyto přestupky je možno projednat a rozhodnout o nich však výhradně se souhlasem osoby přímo postižené spácháním takového přestupku v souladu s ust. § 79 ZOPŘ. Jestliže by výše zmíněný souhlas nebyl osobou k tomu oprávněnou udělen, nebylo by možné dané správní řízení zahájit. Pokud by řízení již probíhalo, muselo by být pro absenci souhlasu zastaveno dle ust. § 86 odst. 1 písm. m) ZOPŘ. Stejně tak by řízení muselo být správním orgánem zastaveno, jestliže by osoba přímo postižená spácháním přestupku vzala zpět souhlas se zahájením řízení nebo pokračováním v řízení, nejednalo-li by se o přestupek, který lze projednat i bez takového souhlasu dle ust. § 86 odst. 1 písm. n) ZOPŘ. Z výše uvedených důvodů se zastavení řízení jen poznamená do příslušného spisu.⁴³

Mám za to, že vyžadovaný souhlas příslušným správním orgánem je správné řešení, neboť pouze osoba, vůči které urážka na cti směřovala a které bylo určitou měrou zasaženo do osobnostních práv, může dle svého subjektivního cítění posoudit, jak moc se cítí dotčena. V praxi se lze totiž poměrně často setkat se situacemi, kdy v určitých společenských kruzích se lidé oslovují vulgárními výrazy, avšak bez záměru druhého ponížit či difamovat. V případě, že by správní orgán zjistil urážku na cti hanlivými výrazy na adresu uražené osoby, aniž by se zajímal o vnímání a názor této osoby, postrádalo by takové řízení smysl.

Správní orgán by v zahájeném řízení měl primárně postupovat návrhem na usmíření obviněného a uraženého na cti. Jestliže by obě strany s návrhem souhlasily, neměla by taková situace povahu dohody či rozhodnutí, pouze by došlo k zastavení řízení a poznamenání této skutečnosti do spisu (například v rámci ústní dohody prostřednictvím zápisu do protokolu z jednání s písemnými podpisy či samostatných písemných podání jednotlivých stran, ve

⁴¹ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 787

⁴² Stanovisko Veřejného ochránce práv č. 11/2012 ze dne 10.2.2010

⁴³ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 789

kterých by vyjádřily zájem na usmíření). Je však nutné, aby bylo usmíření přezkoumatelné.⁴⁴ V případě usmíření tak správní orgán formou usnesení zastaví řízení dle ust. § 7 odst. 8 ZNP, proti kterému může podat odvolání (bez odkladného účinku) pouze obviněný, nikoliv osoba přímo postižená, o jejíž oslabených právech bylo pojednáno v kapitole 1.5 této práce.

Poslední změnou oproti předchozí právní úpravě je povinnost správního orgánu v daném případě jednoznačně prokázat, že intenzita urážky naplňuje vyšší intenzitu hrubosti zakládající protiprávnost a stejně tak zesměšnění. Jestliže by hrubost nebo zesměšnění nebylo dostatečně prokázáno, postupovalo by se dle zásady *in dubio pro reo* ve prospěch pachatele. Jako příklad lze uvést situaci, kdy je určitá osoba napadena slabou fackou. Tato situace tak dle konkrétních okolností může být posouzena jako přešupek ublížení na zdraví dle ust. § 7 odst. 1 písm. b) anebo ji lze chápat jako akt ponížení, obzvláště je-li učiněna před veřejností.⁴⁵

Za tento přešupek lze pachateli uložit správní trest – pokutu až do výše 10 tis. Kč. Z dikce ust. § 7 odst. 4 písm. a) ZNP lze dovodit, že je na uvážení správního orgánu projednávající přešupek, v jaké výši uzná za vhodné pokutu uložit, vždy však s přihlédnutím k okolnostem případu, osobě pachatele a osobě přímo postižené spácháním přešupku. Správní orgán pokutu ukládat nemusí, může využít např. institutu napomenutí či od uložení trestu zcela upustit.⁴⁶ Vzhledem ke skutečnosti, že tyto přešupky podléhají evidenci v Centrální evidenci přešupků vedené Rejstříkem trestů, je správní orgán povinen pachateli při recidivě uložit pokutu přísnější, a to až do výše 15 tis. Kč.⁴⁷ Stejně tak je možné pachateli uložit za spáchání přešupku dle ust. § 7 odst. 1 písm. a) ZNP spolu se správním trestem i omezující opatření, spočívající v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa, kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce, popřípadě v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob nebo v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování, vždy však s přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného přešupku a osobním poměrům pachatele dle ust. § 52 odst. 1 a 3 ZOPŘ.

⁴⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přešupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHxVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADl7OyYEwwhnMi71O>

⁴⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich a zákon o některých přešupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 789-790

⁴⁶ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přešupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 138-139

⁴⁷ NEVRKLA, Ondřej. *Centrální evidence přešupků*. [online]. epravo.cz, 10.11.2015 [cit. 2. listopadu 2019]. Dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>

2.2 Ublížení na zdraví

Ublížení na zdraví představující přestupek proti občanskému soužití je upraveno v ust. § 7 § 7 odst. 1 písm. b) ZNP. Konkrétní znění tohoto ustanovení je následující:

„(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jinému ublíží na zdraví“

Tento přestupek je jedním z nejčastěji projednávaných v praxi a zřejmě z tohoto důvodu prošel z historického hlediska vývojem relativně značného rozsahu. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích zavedl dvě skutkové podstaty v rámci ublížení na zdraví. První z nich obsahovala formu nedbalostní a druhá pamatovala na situace ve svém demonstrativním výčtu i na drobné ublížení na zdraví ve formě úmyslného zavinění. K 1.10.2016 byla tato dvoukolejnost skutkové podstaty sloučena do jedné v rámci ust. § 49 odst. 1 písm. b) ZOP. Toto znění pak bylo následně doslovně převzato do ZNP.⁴⁸

Co se týče obligatorního znaku skutkové podstaty – druhového objektu tohoto přestupku, ten představuje jako u všech ostatních v rámci ust. § 7 ZNP občanské soužití. Individuální objekt pak představuje zájem společnosti na ochraně lidského zdraví. Pojem zdraví byl definován Světovou zdravotnickou organizací v preambuli Ústavy WHO přijaté na mezinárodní zdravotnické konferenci v New Yorku 19. – 22. července 1946, platné ode dne 7. dubna 1948, a to jako stav úplného tělesného, duševního a sociálního blaha, nikoliv pouze absence nemoci či slabosti.⁴⁹ Z této definice tak vyplývá, že ublížení na zdraví se může vztahovat na zdravého i zraněného, případně nemocného člověka, ať už fyzického či psychického charakteru. Je potřeba dále uvést, že pojem ublížení na zdraví je pojem výhradně právní, a proto lékařské zprávy, odborná vyjádření a znalecké posudky jsou pouze vodítkem pro správní orgán, který je jako jediný oprávněn právně vyhodnotit konkrétní případ. Stanoviska lékaře ohledně naplnění skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití by pro správní řízení neměla žádnou právní relevanci.

Ublížení na zdraví je upraveno v rámci přestupkového práva i práva trestního. Pro jejich vzájemné odlišení a právní hodnocení je tak podstatné, zda nastane u ublížené osoby stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných

⁴⁸ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 138-140

⁴⁹ <https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions>

funkcí nikoliv jen po krátkou dobu znesnadňuje obvyklý způsob života a vyžaduje lékařské ošetření dle ust. § 122 odst. 1 TZ. Jestliže nejsou naplněny předpoklady dle výše uvedené definice ublížení na zdraví, přichází v úvahu kvalifikace daného jednání jako přestupku proti občanskému soužití dle ust. § 7 odst. 1 písm. b) ZNP.⁵⁰ Co se týče samotného pojmu ublížení na zdraví, ten v rámci přestupkového práva není žádným způsobem definován. Z tohoto důvodu je proto nezbytně nutné vycházet z judikatorní činnosti soudů, a to například z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6.5.2003, sp. zn. 5 Tdo 504/2003, kdy je dle tohoto rozhodnutí nutné na takový stav usuzovat konkrétních skutkových okolností jednotlivého případu. Východiskem je zejména kvalitativní a kvantitativní odchýlení se od stavu považovaného za zdravý.⁵¹ Bude-li mít správní orgán, byť jen minimální pochybnosti o kvalifikaci daného protiprávního jednání, zákon stanoví povinnost bezodkladně věc předat před zahájením řízení, ale také i v jeho průběhu, orgánu činnému v trestním řízení, jestliže zjištěné okolnosti nasvědčují spáchání trestného činu. Předání správní orgán vydává formou usnesení, které zaznamená do spisu dle ust. § 64 odst. 1 písm. a), odst. 3 ZNP. K otázce odlišení trestného činu a přestupku v rámci pojmu „ublížení na zdraví“ se v nedávné době vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 3.9.2019, sp. zn. III. ÚS 2012/18. Skutkově šlo v projednávané věci o pokousání holčičky psem (tibetskou dogou), kdy ten samovolně utekl z pozemku žalovaných, kteří odhazovali sněh a nechali otevřenou bránu, čímž umožnili psovi volný a nekontrolovatelný pohyb. Pes následně holčičce způsobil zranění v obličejové části a temenní části hlavy, kdy doba léčení vyžadovala tři týdny, z toho devět dní hospitalizace včetně uvedení do celkové anestezie. Jizvy musely být zahlazovány prostřednictvím plastické chirurgie a laserových technologií. Tento skutek byl právně vyhodnocen státním zástupcem jako trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti dle ust. § 147 odst. 1 TZ. Obecná soustava soudů dospěla k názoru, že nebyly naplněny znaky trestného činu a kvalifikovaly skutek jako přestupek ublížení na zdraví dle ZNP. Ústavní soud následně ústavní stížnost, která se opírala o právo na účinné vyšetřování usnesením zamítl, neboť uvedl, že postoupení věci k jejímu projednání správními orgány jako přestupku bylo důvodné. Na okraj je nutno podotknout, že obecné soudy projednávající tento skutek vyslovily právní závěr, že volně pobíhajícího psa napadená holčička hladila, a proto se sama vystavila nebezpečí útoku. Tato skutečnost byla následně zohledněna při kvalifikaci daného protiprávního jednání. S tímto nálezem Ústavního soudu se nemohu ztotožnit, neboť mám za to, že celá věc měla být posouzena nikoliv jako přestupek, ale minimálně jako trestný čin

⁵⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 790-791

⁵¹ Unesení Nejvyššího soudu ze dne 6.5.2003, sp. zn. 5 Tdo 504/2003

„prostého“ ublížení na zdraví dle ust. § 146 odst. 1, odst. 2 písm. b) TZ. V případě, že se poškozená léčila tři týdny a bylo jí způsobeno poměrně vážné zranění, byť se následně ukázalo, že ji bezprostředně neohrožovalo na životě, byla naplněna výše zmíněná skutková podstata trestného činu ublížení na zdraví, když dle konstantní judikatury soudů je vyžadována doba léčení minimálně sedm dní.⁵² Dle mého se jedná o učebnicový příklad trestného činu ublížení na zdraví. Tento případ pak ve mně vzbuzuje pochybnosti o tom, k jakému následku by muselo v tomto případě dojít, aby celá věc spadala do trestněprávní roviny. Tento můj názor podporuje i komentářová literatura, ve které je uvedeno, že tento přestupek proti občanskému soužití se vztahuje jen na lehké formy ublížení na zdraví s méně závažnými následky krátkodobé povahy. V praxi se tak bude jednat o drobné ranky nebo modřiny.⁵³ Na závěr k tomuto případu dodávám, že považuji za nesprávný závěr soudů klást poškozené za vinu kontakt se psem, resp. snahu holčičky psa pohladit v tom smyslu, že tato skutečnost měla mít maximálně vliv na spoluzavinění v rámci náhrady škody v adhezním řízení, nikoliv na právní hodnocení protiprávního činu a odůvodňovat tím závěr neexistence trestného činu.

Subjektem přestupku ublížení na zdraví může být jen fyzická osoba, jak plyne z dikce ust. § 7 odst. 1 písm. b) ZNP. Co se týče subjektivní stránky, zákon jednoznačně nezakotvuje úmysl, postačí tedy k naplnění předmětné skutkové podstaty zavinění ve formě nevědomé nedbalosti. Objektivní stránka spočívá v aktivním jednání pachatele, ale také v jeho pasivitě, jelikož tento přestupek lze spáchat i opomenutím. Dle ust. § 7 odst. 4 písm. b) ZNP lze pachateli za toto protiprávní jednání uložit pokutu až do výše 20 tis. Kč, nicméně je na správním uvážení, v jaké výši správní trest pokuty uloží či zda nevyužije mírnějších prostředků, bude-li to odůvodňovat povaha činu a osoba pachatele. Stejně tak může správní orgán od uložení správního trestu upustit nebo uložit jen napomenutí. Jestliže by se jednalo o recidivu, pachateli by byl správní orgán povinen uložit přísnější trest, a to pokutu až do výše 30 tis. Kč. Pachateli může správní orgán vedle správního trestu uložit také omezující opatření.⁵⁴

V řízení o tomto přestupku je možno pokračovat, resp. jej zahájit výhradně se souhlasem osoby přímo postižené, jestliže k protiprávnímu jednání došlo mezi osobami blízkými.⁵⁵ Na rozdíl od přestupku ublížení na cti tak je vyžadováno určité bližší, rodinné pouto mezi pachatelem a osobou ublíženou. Jestliže by se nejednalo o osoby blízké, k zahájení řízení a

⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. května 2010, sp. zn. 4 Tdo 376/2010

⁵³ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 138-142

⁵⁴ Tamtéž. s. 142

⁵⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 791

projednání věci by správní orgán souhlas nepotřeboval. Mám za to, že je tento způsob právní úpravy správný, neboť ublížení na zdraví je výrazně větším zásahem integrity člověka (tělesné, ale i duševní) a zájem společnosti je nepochybně na tom, aby se těmto protiprávním jednáním a způsobeným následkům předcházelo. Dle mého názoru vyžadovat souhlas jiné než osoby blízké k zahájení řízení správním orgánem nepřevyšuje veřejný zájem na ochraně zdraví člověka.

2.3 Narušení občanského soužití

Narušení občanského soužití představující přestupek proti občanskému soužití je upraveno v ust. § 7 odst. 1 písm. c) a ust. § 7 odst. 2 písm. b) ZNP. Konkrétní znění těchto ustanovení jsou následující:

*„(1) **Fyzická osoba** se dopustí přestupku tím, že*

c) úmyslně naruší občanské soužití tak, že

- 1. jinému vyhrožuje újmou na zdraví,*
- 2. jiného nepravdivě obviní z přestupku,*
- 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo*
- 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.“*

*„(1) **Právníká osoba** se dopustí přestupku tím, že*

b) naruší občanské soužití tak, že

- 1. jiného nepravdivě obviní z přestupku,*
- 2. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo*
- 3. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.“*

Oproti předchozí právní úpravě je v případě těchto výše uvedených skutkových podstat pouze jedna změna, a to rozšíření okruhu subjektů, které se mohou tohoto protiprávního jednání dopustit. Před účinností ZNP tak mohla být odpovědná výhradně osoba fyzická, zatímco za současného právního stavu se okruh subjektů rozšířil na právnické osoby. Obligatořním znakem těchto přestupků je narušení občanského soužití tzv. hrubým jednáním. Jednotná definice hrubého jednání v právním řádu České republiky zakotvena není, nicméně vodítko pro výklad tohoto neurčitěho právního pojmu poskytuje judikatura. Nejvyšší správní soud uvedl, že při výkladu neurčitěho právního pojmu musí správní orgán situaci posuzovat vždy s přihlédnutím

ke konkrétním okolnostem případu a osobám, které jsou účastny správního řízení, a dále komplexně posoudit, zda byly naplněn jeho obsah. Jestliže bude mít správní orgán za to, že se v daném případě jedná o naplnění skutkové podstaty v rámci neurčitého právního pojmu – v našem případě tzv. hrubého jednání, musí být toto rozhodnutí řádně odůvodněno, jelikož je možné obrátit se na správní soudy v rámci přezkumu. Správní soud posléze zhodnotí, zda aplikace a interpretace neurčitého právního pojmu je v souladu se zákonem, z jakých podkladů správní orgán vycházel a vyvodil své závěry a zda nejsou v logickém rozporu.⁵⁶ Co se týče přezkumného řízení, je nutno podotknout, že nová právní úprava s sebou přinesla výraznou změnu spočívající v zavedení institutu pro řešení kolize rozhodnutí o předmětném skutku jako o trestném činu a zároveň přestupku dle ust. § 100 ZOPŘ. Došlo tak k zvýraznění a upřednostnění role trestního práva.⁵⁷

ZNP způsoby tzv. hrubého jednání uvádí ve svém výčtu demonstrativně, kdy vždy v posledním bodu je otevřen poměrně široký prostor pro uplatnění dané skutkové podstaty. Dle mého se jedná o správně zvolenou cestu, neboť příkladný výčet zřejmě pamatuje na nejčastěji se vyskytující případy, nicméně v praxi se mohou správní orgány setkat se situacemi, které také odpovídají naplnění znaku tzv. hrubého jednání, o kterých je pojednáno v této podkapitole, nicméně zákon na ně výslovně nepamatuje, pouze odkazuje na jiné způsoby hrubého jednání.

Za tento přestupek je možno pachateli dle ust. § 7 odst. 4 písm. b) ZNP uložit pokutu, a to až do výše 20 tis. Kč. I v tomto případě může správní orgán od uložení správního trestu upustit, či uložit mírnější napomenutí. S ohledem na evidenci přestupků a zjištěné recidivě je správní orgán povinen uložit pachateli pokutu s vyšší horní hranicí, a to až 30 tis. Kč. Správní orgán může také spolu se správním trestem uložit také omezující opatření.⁵⁸

2.3.1 Vyhrůžování jinému újmou na zdraví

Jako první formu hrubého jednání zvolil zákonodárce vyhrůžování újmou na zdraví. Pro to, aby byla naplněna tato skutková podstata v ust. § 7 odst. 1 písm. c) bod 1 ZNP je však nezbytně nutné, aby k újmě, resp. ublížení na zdraví fakticky nedošlo. Subjekt tohoto přestupku může být pouze osoba fyzická. Pro naplnění této skutkové podstaty je zapotřebí, aby pachatel jednal zaviněně ve formě úmyslu a aby skutečně předmětné vyhrůžování směřoval ke způsobení zamýšleného následku. V praxi tedy nebude dostačovat, aby pachatel pouze vyhrůžoval újmou

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. prosince 2015, č. j. 1 As 262/2015-35

⁵⁷ GONSIOROVÁ, Barbora. Přezkumné řízení v přestupkové úpravě a jeho trestněprávní konsekvence. *Právní rozhledy*. 2019, roč. 27, č. 9, s. 317-322

⁵⁸ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 138-145

na zdraví jiné osobě, ale aby měl skutečně záměr ublížit, což musí být ve správním řízení prokázáno.⁵⁹

S uvedenou skutkovou podstatou přestupku proti občanskému soužití koresponduje trestný čin vydírání dle ust. § 175 TZ, jelikož hranice pro právní hodnocení protiprávního jednání je poměrně tenká. Ke změně právní kvalifikace s výrazně závažnější společenskou škodlivostí a mnohem vyšším trestem (resp. trestní sazbou v rámci předpisů trestního práva) postačí, pokud pachatel násilím, pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy jiného přinutí k tomu, aby něco konal, opominul nebo strpěl.

Nicméně, pravděpodobně nejvíce se výše uvedený přestupek proti občanskému soužití přibližuje trestnému činu nebezpečného vyhrožování dle ust. § 353 TZ, kdy je vyžadováno, aby pachatel druhému vyhrožoval usmrcením nebo těžkou újmu na zdraví a zároveň, aby vyvolal u vyhrožované osoby důvodné obavy ohledně naplnění učiněných výhrůžek.⁶⁰ Výhrůžku jinému lze učinit verbálně i konkludentně dle situace, například prostřednictvím gest či posunků. Pro posouzení výhrůžky je podstatné, zda dává pachatel najevo svůj záměr a vzbudí v jiném obavy. Obavu je možno definovat jako subjektivní pocit tísně z hrozícího nebezpečí. Nebezpečí však pro naplnění obligatorních znaků skutkové podstaty předmětného přestupku nemusí být bezprostřední.⁶¹

Z výše uvedeného je zřejmé, že pro právní kvalifikaci je nutné zohlednit povahu výhrůžek a jejich význam vzhledem k osobě vyhrožující a vyhrožované. Jestliže dojde k situaci, ve které pachatel slovně vyjádří svůj záměr jiného usmrtit či jej zmrzačit a druhá osoba to bude brát vážně a vzbudí to v ní oprávněné obavy a strach, nepochybně se bude jednat o trestný čin nebezpečného vyhrožování. Na druhou stranu, pokud pachatel bude druhému vyhrožovat například „zmlácením“ či něčím podobným, mám za to, že se bude jednat o delikt spadající oblasti přestupkového práva, nicméně vždy bude záležet na konkrétních skutkových okolnostech případu. V obecné rovině mám za to, že tato skutková podstata je vhodně zvolená i s ohledem na shora uvedené.

2.3.2 Nepravdivé obvinění z přestupku

Další forma hrubého jednání dle ZNP je nepravdivé obvinění jiného z přestupku, která je upravena v ust. § 7 odst. 1 písm. c) bod 2 a ust. § 7 odst. 2 písm. b) bod 1 ZNP. K naplnění této skutkové podstaty je třeba, aby pachatel jiného lživě obvinil z přestupku a současně si musí být

⁵⁹ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 792

⁶⁰ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1060

⁶¹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 143

vědom skutečnosti, že obvinění může přivodit konkrétní osobě postih.⁶² Současně s tímto je nezbytné v řízení před správním orgánem prokázat, že obviněná osoba se tohoto přestupku proti občanskému soužití nedopustila.⁶³ Osoba obviněná musí být nařčena z přestupku tak, jak jej chápe ust. § 5 ZOPŘ. To znamená, že obvinění se musí vztahovat k existujícímu přestupku v rámci ZNP nebo speciálních zákonů. Subjektem je způsobilá být osoba fyzická, právnická a fyzická osoba podnikající. V rámci subjektivní stránky se u fyzických osob vyžaduje úmysl, zatímco u právnické osoby je odpovědnost založena na koncepci objektivní odpovědnosti s možností liberace (tzv. zproštění se).⁶⁴ Nepravdivé obvinění jiného z přestupku musí být způsobilé přivodit její stíhání, z čehož plyne, že pachatel musí obvinít osobu starší patnácti let, neboť osoby pod touto věkovou hranicí nejsou za přestupky odpovědné dle ust. § 18 ZOPŘ.

K tomuto přestupku proti občanskému soužití koresponduje trestný čin křivého obvinění dle ust. § 345 odst. 1 TZ, který spočívá v lživém nařčení jiného ze spáchání jednoho či více trestných činů uvedených ve zvláštní části TZ. Pro právní kvalifikaci je proto rozhodující, zda pachatel jiného obviní z přestupku či trestného činu.

2.3.3 Dopuštění se vůči jinému schválnosti

ZNP ve svém demonstrativním výčtu forem hrubých jednání uvádí ve svém ust. § 7 odst. 1 písm. c) bod 3 a ust. § 7 odst. 2 písm. b) bod 2 tzv. schválnost. Tento pojem není v právním řádu České republiky definován, nicméně z judikatorní činnosti soudů vyplývá, že se v praxi jedná jednání vyšší intenzity, které značnou měrou zasahuje do obvyklého a pokojného stavu osob a současně do veřejného zájmu na ochraně občanského soužití. Tohoto přestupku se může dopustit fyzická i právnická osoba. Osoba, vůči které schválnost směřuje může být fyzická, právnická i podnikající fyzická osoba. Subjektivní stránka u fyzických osob vyžaduje úmysl, zatímco u právnické osoby je odpovědnost založena na koncepci objektivní odpovědnosti s možností liberace.⁶⁵

Pro řádné vysvětlení a rozbor tohoto přestupku je dle mého vhodné uvést relevantní judikaturu soudů, ze které lze jednotlivá jednání tzv. naschvál vyzorovat. Za schválnost je považováno například záměrné vysypání hlíny a další zeminy na plochu letiště⁶⁶, bránění v opuštění soukromého pozemku a následně verbální i fyzické napadení.⁶⁷ Naopak ne každé

⁶² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. srpna 2007, č. j. 6 As 37/2005-114

⁶³ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1060

⁶⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 793

⁶⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 793

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. července 2010, č. j. 7 As 12/2010-65

⁶⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. prosince 2006, č. j. 4 As 69/2005-46

takové jednání má povahu schválnosti, vždy je nutno posuzovat skutkové okolnosti případu. V praxi se například jednalo o zadržování opakovaně zalétávaných míčů na cizí pozemek, kdy vlastník předmětného pozemku již odmítal poskytnout součinnost pro jeho vrácení.⁶⁸

Dle mého názoru se jedná o vhodně zvolenou formulaci zákonodárcem, neboť spousta každodenních situací nelze podřadit pod jiné skutkové podstaty přestupků nejen z kategorie občanského soužití. Pojem schválnosti tak funguje subsidiárně a dopadá na zbytkové případy neupravené zvláštními zákony. Nicméně mám za to, že je v praxi velmi náročné, ale zároveň nutné, zabývat se podrobně daným případem a situaci vždy vyhodnotit podle specifických okolností. Je však nutné uvědomit si, že hranice protiprávnosti a svoboda člověka činit vše, co není zákonem zakázáno má své limity. Záleží proto na přístupu konkrétních úředních osob v rámci rozhodování, jakým způsobem budou ZNP aplikovat, zda striktně formalisticky či s přihlédnutím k základním zásadám a spravedlnosti.

2.3.4 Dopusštění se vůči jinému jiného hrubého jednání

Jako poslední je v demonstrativním výčtu uvedeno úmyslné narušení občanského soužití tzv. jiným hrubým jednáním dle ust. § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 a ust. § 7 odst. 2 písm. b) bod 3 ZNP. Toto ustanovení má povahu zbytkové působnosti, jelikož dle mého názoru v rámci tohoto přestupku není možné postihnout všechna jednání, ke kterým může v praxi dojít, a které jsou učiněny hrubým jednáním. Je nutno podotknout, že toto ustanovení, zejména pojem jiného hrubého jednání musí být správním orgánem vykládán v objektivním smyslu, neboť v opačném případě by záleželo jen na subjektivním pohledu osoby, vůči níž jednání směřovalo, zda došlo k naplnění této skutkové podstaty.⁶⁹

Za jiné hrubé jednání je v praxi považováno vydírání, pomluvy anebo újma na zdraví, jestliže nenaplnují znaky příslušných trestných činů či jiných přestupků. Může se také jednat o drobné potyčky, házení vajec či jiných potravin po jiném, užití slzného či pepřového spreje s následným zásahem jiné osoby, potáhnutí za vlasy bez závažnějších zdravotních následků nebo šikanu, popřípadě kyberšikanu.⁷⁰

Dle mého názoru zákonodárce zvolil správný postup, neboť jak jsem již uvedl u dopuštění se vůči jinému schválnosti v kapitole 2.3.3, je tato skutková podstata ještě širší a poskytuje ochranu práv a oprávněných zájmů osobám v situacích, na které nelze jednoznačně pamatovat taxativním výčtem v zákoně. Je tak na správních orgánech, aby aplikovaly toto ustanovení

⁶⁸ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2011, č. j. 1 A 24/2010-22

⁶⁹ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1061

⁷⁰ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 144

uvážlivě, ale současně jej neopomínaly v rámci svého rozhodování. Má to tedy své pozitivní i negativní aspekty.

2.4 Jednání vůči příslušníku národnostní menšiny a dalším osobám

Jednání vůči příslušníku národnostní menšiny a dalším osobám představující přestupek proti občanskému soužití je upraveno v ust. § 7 odst. 3 písm. a), písm. b) ZNP. Konkrétní znění tohoto ustanovení je následující:

„(3) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin, nebo*

- b) způsobí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, věk, zdravotní postižení, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho rodinný stav.“*

Novým oproti předchozí právní úpravě je okruh subjektů, které jsou způsobilé být pachatelem výše uvedeného přestupku. Dle současné právní úpravy se jej mohou dopustit i právnické a podnikající fyzické osoby. K rozšíření došlo zejména z důvodu, že se zmíněné osoby spadající do okruhu subjektů v praxi mohou ocitnout v postavení, ve kterém jejich jednání může vykazovat vůči slabší straně znaky diskriminace.⁷¹ Výše zmíněný přestupek v sobě obsahuje celkem dvě skutkové podstaty, první směřuje na útoky proti národnostním menšinám a druhá na útoky ze zvláštních pohnutek.

Za tento přestupek lze uložit správní trest – pokutu až do výše 20 tis. Kč. Spolu se správním trestem může správní orgán uložit také omezující opatření, případně může uložit napomenutí nebo od uložení trestu zcela upustit, jestliže samotné projednání věci vzhledem k okolnostem

⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHXVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O>

postačuje k nápravě vzniklé situace. V případě spáchání přestupku opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí je správní orgán povinen uložit zvýšenou pokutu, a to až do výše 30 tis. Kč.⁷²

2.4.1 Útoky proti národnostním menšinám

Práva osob v národnostních menšinách upravuje zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, který vymezuje pojmy národnostní menšina a příslušník národnostní menšiny v ust. § 2 odst. 1, odst. 2 ZONM následovně.

*„(1) **Národnostní menšina** je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.“*

*„(2) **Příslušníkem národnostní menšiny** je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.“*

Tato skutková podstata je projevem čl. 24 a čl. 25 LZPS, ve kterých je zaručeno, že být příslušníkem jakékoliv národnostní menšiny nesmí jít nikomu k tíži.⁷³ V podstatě samotný ZPPNM je projevem směrnice Rady EU 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou bylo zavedeno rovné zacházení s osobami jiné rasy a etnického původu v rámci daného státu. Samotné ust. § 7 odst. 3 písm. a), b) ZNP je pak dalším projevem výše zmiňované směrnice. Objektem této skutkové podstaty je veřejný zájem na ochraně občanského soužití proti zásahům do práv národnostních a etnických menšin, jednodušeji řečeno před jakoukoliv diskriminací vůči nim.⁷⁴ Dle Statutu Rady vlády stát oficiálně uznává celkem čtrnáct národnostních menšin, a to chorvatskou, bulharskou, maďarskou, běloruskou, německou, řeckou, slovenskou, romskou, polskou, rusínskou, ruskou, vietnamskou, srbskou a ukrajinskou.⁷⁵

Konkrétní práva, jež jsou příslušníkům národnostních menšin zaručena, jsou zejména právo sdružovat se v národnostních sdruženích, mít a užívat jméno a příjmení ve svém jazyce, užívat

⁷² STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 146-147

⁷³ Čl. 24 a 25 LZPS

⁷⁴ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 145

⁷⁵ Statut Rady vlády pro národnostní menšiny, schválený usnesením vlády ze dne 10. října 2001 č. 1034

jazyk své národnostní menšiny před soudem a orgány veřejné správy, zachovat své tradice, kulturní zvyky a jazyk své národnostní menšiny. Všechna tato práva musí být ostatními respektována.⁷⁶ Jako příklad tohoto přestupku lze uvést situaci, ve které vyučující zakáže studentovi – příslušníkovi jedné ze čtrnácti národnostních menšin používat jméno a příjmení ve svém jazyce.

2.4.2 Útoky ze zvláštních pohnutek

Druhá skutková podstata spočívá ve způsobení tzv. jiné újmy druhému z taxativně vymezených důvodů. Tyto diskriminační důvody byly oproti předchozí právní úpravě rozšířeny, a to o věk a zdravotní postižení. Nově tak tato skutková podstata dopadá na širší spektrum společenských situací, ve kterých jsou příslušníci k národnostním a etnickým skupinám více chráněni. Tímto došlo také k naplnění a rozvinutí palety práv, kterou zaručuje ústavně garantovaný princip rovného zacházení.⁷⁷ Co se rozumí pod pojmem újma ZNP nedefinuje, proto je třeba vycházet z odborné literatury, která újmu chápe jako narušení vážnosti v rodině, zaměstnání a obecně u spoluobčanů. Pro naplnění této skutkové podstaty je nezbytné naplnit subjektivní stránku, která vyžaduje alespoň nevědomá nedbalost a zvláštní vztah, pohnutku, spočívající ve způsobení újmy jinému kvůli příslušnosti k národnostní menšině nebo etnickému původu, barvu pleti, sexuální orientaci, rasu apod. Tato pohnutka musí být v případě pachatele – fyzické osoby vždy naplněna.⁷⁸ Objekt, jež tato skutková podstata chrání, je ochrana osob před diskriminací přímou i nepřímou.

V praxi si lze pod touto skutkovou podstatou představit situaci, ve které si zaměstnavatel bude dobírat zaměstnance a šikanovat jej pro vstup do odborů, odmítnutí obsloužit homosexuální nebo černošský pár v baru či restauraci anebo taxikáře odmítající poskytnout službu ženě v burce pro víru v islám.⁷⁹

K výše uvedenému se vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve věci neposkytování veganského jídla ve školním zařízení. V tomto případě bylo řešeno veřejné subjektivní právo na přístup ke školnímu stravování, které přísluší nejen občanům České republiky. Soud dospěl k závěru, že toto právo nezaručuje konkrétní způsob stravování. Školní stravování naopak podléhá výživovým normám, které musí odpovídat nutričně stanoveným hodnotám v rámci

⁷⁶ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1063

⁷⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHxVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2_sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O

⁷⁸ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 1063-1065

⁷⁹ STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 145

poskytnutého financování. V tomto případě soud neshledal porušení ústavních práv stěžovatele a ani naplnění skutkové podstaty přestupku dle ust. § 7 odst. 3 písm. b) ZNP.⁸⁰

⁸⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. května 2011, č. j. 2 Aps 3/2010-112

3 Specifika řízení o přestupcích proti občanskému soužití

Řízení o přestupcích proti občanskému soužití oproti klasickému správnímu řízení obsahuje určité specifické prvky, o kterých bude pojednáno níže. Jedná se o možnost starosty dané obce zřídit komisi pro projednávání přestupků (i proti občanskému soužití), která se skládá z úředních osob, na které jsou kladeny určité požadavky týkající se odbornosti pro výkon své funkce. Dále se jedná o specifikum územní působnosti, oznamování přestupků orgánem policie ve zvláštních případech a ukládání pokuty příkazem na místě k tomu oprávněnou osobou.

3.1 Komise pro projednávání přestupků

ZOPŘ ve svém ust. § 61 stanoví, že výkon přestupkové agendy může vykonávat komise pro projednávání přestupků (někdy také označovaná jako přestupkové komise) namísto obecního či městského úřadu. Tato komise je zřízena starostou jako tzv. zvláštní orgán obce a je považována dle ust. § 1 odst. 1 SŘ za orgán územního samosprávného celku. Dle předchozí právní úpravy bylo možné, aby o přestupcích rozhodovaly komise rady obce, zatímco dnes z ust. § 103 odst. 2 vyplývá, že to není možné, protože se nejedná o orgán obce v právním smyslu.⁸¹ K projednání přestupků není možné zřídit komisi rady obce z důvodu nepotřebnosti, jak ostatně uvádí i důvodová zpráva k předmětnému ustanovení.⁸² Je nutno podotknout, že zřídit komisi je oprávnění starosty dané obce, nikoliv jeho povinnost. Záleží pouze na něm, zda využije svého práva, zejména s ohledem na četnost některých přestupků a kvality správních řízení před obecními úřady. Možnost starosty zřídit komisi představuje určení tzv. funkční příslušnosti, která určuje orgán obce k projednávání a rozhodování o přestupcích.⁸³

Komise může být zřízena výhradně starostou, nelze proto pověřit jinou osobu, aby za něj v těchto věcech rozhodovala. Jedná se o exkluzivní oprávnění starosty, který je v této oblasti nezastupitelný. Není proto možné, aby si jiný orgán, například zastupitelstvo, tuto pravomoc atrahovalo, když akt zřízení komise ani nepodléhá žádné kontrasignaci.⁸⁴ V návaznosti na to je nutno zmínit, že stejné právo má primátor v případě statutárních měst a hlavního města Prahy

⁸¹ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 513-514

⁸² Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHxVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2_sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEWwhnMi71O

⁸³ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 514

⁸⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 385

a starosta městské části Prahy nebo městské části či obvodu statutárních měst. Výjimku však představuje situace, kdy se současný starosta – zřizovatel komise vzdá své funkce nebo je odvolán a současně není zvolen starosta nový. V takovém případě se postupuje dle ust. § 103 odst. 3 ZOZ, kdy pravomoc starosty bude vykonávat dočasně místostarosta, kterého určí zastupitelstvo.⁸⁵ Starostovi, případně dalším výše zmíněným osobám ve stejném postavení, přísluší dále oprávnění řešit namítanou podjatost členů přestupkové komise. Jestliže bude prokázána v dané věci podjatost nebo alespoň důvodná pochybnost o nepodjatosti člena přestupkové komise k účastníkům řízení, k jejich zástupcům nebo k samotné projednávané věci, starosta jej vyloučí ze všech úkonů v řízení, při nichž by mohl být ovlivněn výsledek řízení a učiní další nutná opatření, aby byl zajištěn řádný průběh daného správního řízení. Dle ust. § 14 odst. 4 SŘ bude usnesením určena jiná úřední osoba. Tento úkon se následně zaeviduje do spisu.⁸⁶

Zákon výslovně stanoví okruh přestupků, které může komise projednávat. Starosta při zřizování komise proto musí stanovit, jaké přestupky bude moci daná komise projednávat a rozhodovat o nich. Může projednávat všechny zákonem vymezené přestupky anebo jen některé, vybrané starostou.⁸⁷ Komise může projednávat tyto konkrétní přestupky dle ust. § 61 odst. 1 ZOPŘ:

- přestupky proti pořádku ve veřejné správě
- přestupky proti pořádku v územní samosprávě
- přestupky proti veřejnému pořádku
- přestupky proti občanskému soužití
- přestupky proti majetku
- přestupky, kterých to stanoví jiný zákon

Předmětné ustanovení § 61 ZOPŘ pamatuje jen na zřízení přestupkové komise, nikoliv však na situace, kdy komise již zřízena je a vyvstane potřeba dodatečně zúžit nebo rozšířit okruh přestupků, které mohou být projednávány. Dle komentářové judikatury je tento postup s ohledem na výkladové pravidlo *ad maiori ad minus* možný, neboť starosta může komisi i

⁸⁵ ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPILO, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. s. 386

⁸⁶ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář.* 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 515

⁸⁷ KOČÍ, Roman. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů.* Praha: Leges, 2017. s. 108

zrušit. Nedávalo by proto smysl, aby nemohl činit méně závažná rozhodnutí o změnách, když je oprávněn rozhodovat o její (ne)existenci.⁸⁸

3.1.1 Složení a odborná způsobilost komise

Starosta také rozhoduje o složení přestupkové komise včetně personálního obsazení. Komise se musí skládat z předsedy a dalších členů. Existují však dvě omezení. Komise musí mít zásadně lichý počet členů, aby nemohlo v praxi dojít k patové situaci, kdy by nebylo možné se jednoznačně usnést na výsledku daného správního řízení. Dále je kladen požadavek na předsedu komise ohledně jeho odborné způsobilosti a kvalifikace dle ust. § 111 ZOPŘ. Ten musí mít vysokoškolské magisterské vzdělání v oboru právo z jakékoliv právnické fakulty v České republice nebo splnit zkoušku ohledně odborné způsobilosti a mít minimálně bakalářský titul z jakéhokoliv oboru.⁸⁹ Zkouška se skládá u Ministerstva vnitra v souladu s vyhláškou č. 512/2002, která stanoví, že zvláštní odbornou způsobilost musí prokázat úředníci územních samosprávných celků, kteří vykonávají správní činnosti při přestupkovém řízení mimo jiné ve věcech proti občanskému soužití dle ust. § 1 odst. 1 písm. r) této vyhlášky. Zkouška má písemnou formu skládající se ze dvou částí, které jsou zaměřeny na obecnou a zvláštní část dle ust. § 3 odst. 1 zmíněné vyhlášky. Oprávněná úřední osoba musí prokázat vědomosti a znalosti z organizace a činnosti veřejné správy a právních předpisů týkajících se přestupkového práva.⁹⁰

V rámci zachování plynulosti rozhodovacího procesu je požadavek na odbornou způsobilost oprávněných úředních osob konstruován tak, že do 31. prosince 2022 mohou vykonávat funkci předsedy komise pro projednávání přestupků i osoby bez požadovaného vzdělání.⁹¹ Po uplynutí této doby osoba ztratí oprávnění pro výkon své funkce, s výjimkou osob starších padesáti let, které nejméně deset let projednávaly a rozhodovaly v rámci přestupkové agendy dle přechodného ustanovení v § 112 odst. 9 ZOPŘ.

Komise tedy musí být minimálně tříčlenná (maximální počet však stanoven není). Při rozhodování nebo zasedání nemusí být přítomni všichni členové, neboť přestupková komise nekoresponduje s pojmem trestní senát dle TŘ. Komise je považována za kolegiální orgán v souladu s ust. § 134 SŘ, aplikují se na ni proto základní zásady pro správní řízení.

⁸⁸ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 515

⁸⁹ KOČÍ, Roman. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Leges, 2017. s. 109

⁹⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 308

⁹¹ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 516

K usnášeníschopnosti je třeba, aby byla přítomna nadpoloviční většina členů komise. K vynesení rozhodnutí pak stačí, aby pro něj hlasovala opět nadpoloviční většina. V případě tříčlenné komise (což bude v praxi zřejmě nejčastější počet) stačí přítomnost alespoň dvou členů, kdy pro určité rozhodnutí musí oba hlasovat stejně.⁹²

Obecně vnímám možnost zřídit komisi pro projednávání přestupků jako vhodný a velmi praktický nástroj. Dle mého je požadavek na odbornou způsobilost alespoň předsedy komise krok správným směrem, neboť přestupková agenda tvoří jednu z oblastí práva a rozhodovací orgán by měl splňovat podobné požadavky jako je tomu v případě soudů a poskytovat garanci nestrannosti a nezávislosti včetně dalších komponentů práva na spravedlivý proces. Jak již bylo uvedeno v kapitole 1.6.1 této práce, článek 6 Úmluvy se vztahuje kromě trestních obvinění i na přestupky a řízení o nich. Z tohoto důvodu považuji za oprávněné požadovat zvýšené nároky na správní orgán, který přestupky projednává a závazně o nich rozhoduje. Nicméně, požadavky na odbornou způsobilost jsou kladeny jen na předsedu komise, nikoliv na další členy, a proto mám za to, že největší vliv na rozhodování má právě předseda. V případě, že by byly kladeny stejné požadavky i na ostatní členy komise, úroveň, kvalita a pravděpodobně i rychlost správních řízení by vzrostla. Je však otázkou, zda by odbornost celé komise byla v praxi myslitelná, jelikož náklady na finanční ohodnocení práce osob s právním vzděláním jsou obecně vyšší. U menších obcí by bylo zřejmě nemyslitelné, aby takovou komisi zřídily a byly schopny udržet její existenci po finanční stránce.

3.1.2 Působnost komise a veřejnoprávní smlouvy

V případě, že by obec považovala za neefektivní zřídit v rámci přestupkové agendy komisi pro jejich projednávání či nebyla schopná jí z titulu přenesené působnosti vykonávat, má obec možnost využít institutu tzv. veřejnoprávní smlouvy dle ust. § 63 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Tato veřejnoprávní smlouva může být uzavřena výhradně s obcí s rozšířenou působností v rámci stejného správního obvodu. Je nutno podotknout, že touto smlouvou musí být přenesena celá působnost pro projednávání přestupků, nelze si proto vybrat jen určité oblasti, které budou svěřeny jiné obci, s níž se veřejnoprávní smlouva uzavírá. Jestliže by došlo k porušení výše zmíněných zákonných podmínek, rozhodnutí přestupkové komise by pak byla stížena vadou – nezákonnosti vydaných rozhodnutí, o čemž by v odvolacím řízení rozhodoval nadřízený orgán, kterým je krajský úřad.⁹³ Nicméně je třeba říci, že veřejnoprávní smlouvy

⁹² ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPILO, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. s. 388

⁹³ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář.* 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 517

týkající se komise pro projednávání přestupků uzavřené před účinností ZOPŘ, tedy před 1. červencem 2017, zůstávají dle přechodného ustanovení § 112 odst. 8 ZOPŘ v platnosti ve zněních, v jakých byly uzavřeny.⁹⁴

Dle mého názoru je institut veřejnoprávní smlouvy v těchto případech velmi přínosný a praktický, neboť obce mohou využít zázemí jiných obcí s vyšší úrovní, kvalitnějším a odbornějším personálním obsazením. Daná obec tedy nemusí vynakládat své finanční prostředky na vytvoření přestupkové komise nebo zaměstnance obecního úřadu zabývající se přestupkovou agendou. V případě, že by využila k projednávání přestupků jinou obec, byť by se zavázala jí finančně přispívat, pořád to může být v praxi výhodnější a méně nákladnější řešení.

3.2 Procesní možnosti osoby přímo postižené spácháním přestupku

Jedním z nejvýznamnějších specifických prvků řízení o přestupcích proti občanskému soužití dle ust. § 7 odst. 1 písm. b), c) a odst. 2 písm. b) ZNP je institut souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku pro zahájení správního řízení (případně pro pokračování v již zahájeném řízení). Toto specifikum je upraveno v ust. § 7 odst. 7 ZNP.

Co se týče postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku, je považována za subjekt řízení o přestupku, nikoliv za účastníka, jak tomu bylo u navrhovatele v případě návrhových přestupků. Ocítá se tak v postavení tzv. osoby zúčastněné na řízení se značně oslabenými procesními právy oproti klasickému účastníkovi, nicméně zákon těmto osobám poskytuje i přes výše uvedené určitý standard procesních možností. Jedná se zejména o následující práva:

- právo na vyrozumění o zahájení předmětného řízení o přestupku,
- právo na informace v rámci probíhajícího řízení v rozsahu potřebném pro zpětvzetí souhlasu,
- právo navrhnout důkazy a činit návrhy v rámci celého řízení o přestupku,
- právo nahlížet do spisu,
- právo účastnit se všech úkonů řízení a klást dotazy účastníkům řízení a
- právo na oznámení rozhodnutí.

⁹⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 307

Výrazně oslabené právní postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku se však projevuje primárně ve skutečnosti, že ztrácí právo podat řádný opravný prostředek – odvolání. V takovém případě, kdy sice může být v řízení o přestupku poměrně aktivní a jsou jí poskytnuty široké procesní možnosti, nemá možnost vyjádřit svůj nesouhlas s postupem správního orgánu či jeho rozhodnutím. Odvolat se tak nelze proti rozhodnutí o vině obviněného ani proti rozhodnutí o zastavení řízení.⁹⁵

Dle mého názoru osoba přímo postižená spácháním přestupku koresponduje s pojmem osoby poškozené v trestním právu, neboť se jedná o osoby zasažené protiprávním jednáním, u kterých nastaly určité nežádoucí následky. Nicméně, jak je uvedeno výše, osoba přímo postižená spácháním přestupku má značně omezená práva na rozdíl od osoby poškozeného v trestním právu, kdy poškozený má mnohem širší paletu svých práv v trestním řízení. Jedná se především o možnost podat stížnost proti dvěma konečným rozhodnutím, tedy proti usnesení o zastavení trestního stíhání a usnesení o postoupení věci jinému orgánu. Dále se například poškozený může účastnit sjednávání dohody o vině a trestu, zatímco osoba přímo postižená spácháním přestupku se ničeho obdobného v přestupkovém řízení účastnit nemůže.⁹⁶ Byť je zahájení řízení (či pokračování v něm) podmíněno souhlasem, mám za to, že na slabším procesním postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku to nic nemění.

Domnívám se, že úprava poškozeného v ustanovení § 43 a násl. TŘ je podrobnější a lépe zpracována na rozdíl od institutu osoby přímo postižené spácháním přestupku. V jisté rovině je to dle mého správně, neboť poškozený je osobou, do jejíž sféry bylo zasaženo intenzivněji. Nicméně, právo podat opravný prostředek by bylo dle mého názoru vhodné přiznat i osobě přímo postižené.

3.3 Pokus o smír

Dalším procesním specifikem je upraveno v ust. § 7 odst. 8 ZNP, které stanoví následující:

„Při projednávání přestupku podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a) se správní orgán pokusí obviněného a osobu, již bylo ublíženo na cti, usmířit. Dojde-li k usmíření, správní orgán řízení usnesením zastaví.“

⁹⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina. Osoba přímo postižená spácháním přestupku. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 8, s. 275-278

⁹⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013. s. 280-283

Institut usmíření obsahovala již předchozí právní úprava, ze které byl následně převzat do té stávající. Podstatou tohoto institutu je primární povinnost správního orgánu přestupek spočívající v urážce na cti zesměšněním nebo jiným hrubým způsobem vyřešit smírnou cestou, kdy by měl směřovat pachatele a uraženou osobu k méně formálnímu vyřešení celé věci. Jestliže se podaří výše zmíněné osoby usmířit, správní orgán řízení zastaví, a to rozhodnutím ve formě usnesení. Je tedy nutné, aby byl učiněn oboustranný projev vůle příslušnými osobami věci se dále nezabývat. Takový projev vůle je potřeba učinit v přezkoumatelné formě, například ústně před správním orgánem a následným sepisem protokolu dle ust. § 18 SŘ nebo samostatnými písemnými dokumenty, v nichž každá ze stran výslovně potvrdí usmíření.⁹⁷

Mám za to, že toto ustanovení, které stanoví povinnost správnímu orgánu věc primárně vyřešit smírnou cestou, má své opodstatnění. V případě urážky na cti se totiž omluva a následné usmíření se jeví jako nejvhodnější řešení, samozřejmě s ohledem na intenzitu a povahu urážky s přihlédnutím k poměrům uražené osoby. Samozřejmě není možné nikoho k takovému postupu nutit, a to ani jednu stranu. Pokud pachatel odmítne iniciativu věc řešit smírně, bude v přestupkovém řízení postupováno standardním způsobem, stejně tak v případě neposkytnutí součinnosti uražené osoby.

3.4 Zvláštní úprava územní působnosti

Specifikum územní působnosti pro přestupky proti občanskému soužití je upraveno v ust. § 3 odst. 3 ZOPŘ, které stanoví následující:

„(3) Podle právního řádu České republiky se posuzuje odpovědnost za přestupek spáchaný v cizině státním občanem České republiky nebo osobou bez státní příslušnosti, která má na území České republiky povolen trvalý pobyt, anebo právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, která má na území České republiky své sídlo nebo zde alespoň vykonává svoji činnost anebo zde má svůj nemovitý majetek, jestliže

*b) pachatel spáchal přestupek proti majetku nebo **proti občanskému soužití**, pokud takové jednání nebylo projednáno v cizině“*

⁹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIahUPIIAKHVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O>>

V tomto ustanovení je zakotven tzv. princip personality, podle kterého jsou pachatelé odpovědní za protiprávní jednání i v případě, že se nachází mimo území České republiky. ZOPŘ vybral kategorii přestupků proti občanskému soužití a přestupků proti majetku, před kterými chrání společnost bez ohledu na místo jejich spáchání. Primárním důvodem zákonodárce pro vytvoření tohoto ustanovení byla skutečnost, že veřejný zájem na ochraně před těmito vybranými přestupky je vyšší a vyžaduje proto širší vymezení pro uplatnění správně-právní odpovědnosti.

ZOPŘ však zároveň stanoví, že lze uplatnit správně-právní odpovědnost podle právních předpisů České republiky pouze v případě, nedojde-li k projednání předmětných přestupků příslušným orgánem v cizině. Lze totiž předpokládat, že v cizích právních řádech budou také obsaženy skutkové podstaty chránící stejný okruh společenských vztahů, byť mohou být formálně pojmenovány odlišně. Tato podmínka byla zavedena z důvodu naplnění zásady *ne bis in idem*, tedy aby nedošlo k vícenásobnému postihu za stejný skutek.⁹⁸

Nicméně, ZOPŘ blíže nespecifikuje, co je třeba rozumět pod neprojednáním věci v cizině, proto je nutné vycházet z komentářové literatury, podle které nemusí být za vymezené protiprávní jednání uložen správní trest. Postačí tedy, pokud bude daný skutek pouze projednán, aniž by bylo nutné v meritu věci závazně rozhodnout.⁹⁹ Toto ustanovení vzniklo především z důvodu ochrany státních příslušníků České republiky mezi sebou navzájem, neboť k přestupkům proti majetku a proti občanskému soužití běžně dochází v cizině, kdy pachatelé a poškozenými jsou čeští občané. Jakmile se osoby vrátí zpět do České republiky, věc může být projednána a rozhodnuta tuzemskými správními orgány. Chrání se zde ve zvýšené míře především osoba poškozeného, který může uplatňovat svá práva efektivněji a méně komplikovaně, než by tomu bylo v zahraničí. Pro představu lze uvést z důvodové zprávy jako příklad fyzické napadení turistů v autobuse v průběhu trvání zahraničního zájezdu.¹⁰⁰

Dle mého je toto ustanovení velmi dobře formulováno i s ohledem na praktické důsledky, kdy usnadní nepříjemné životní situace v zahraničí státním příslušníkům České republiky. Být účastníkem správního řízení v cizině s sebou zpravidla přináší zvýšenou finanční náročnost pro všechny zahraniční účastníky a vyšší míru nejistoty.

⁹⁸ KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. s. 45

⁹⁹ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 22

¹⁰⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHKY-DkcLIahUPIIAKHVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADI7QyYEwwhnMi71O>>

3.5 Ukládání pokuty příkazem na místě

Další specifikum týkající se řízení o přestupcích proti občanskému soužití je upraveno v ust. § 91 odst. 2 písm. a), b) a e) ZOPŘ. Příkaz na místě je zvláštní formou příkazního řízení, která je ve vztahu speciality k obecné úpravě stanovené v SŘ. Tímto příkazem lze rozhodnout pouze o uložení správního trestu pokuty. Nicméně, mimo výše uvedené může také správní orgán využít zajišťovacího institutu peněžitě záruky, který nemá povahu rozhodnutí, nýbrž jiného úkonu v řízení.¹⁰¹ Příkaz na místě je novým institutem, který nahradil tzv. blokové řízení. Hlavním důvodem pro jeho zavedení byla snaha o zvýšení efektivity a rychlosti projednání méně závažnějších přestupků.¹⁰² Podmínky pro to, aby mohlo být v rámci tohoto zkráceného postupu ve věci rozhodnuto, jsou v souladu s ust. § 91 odst. 1 ZOPŘ následující:

- souhlas pachatele se zjištěným stavem věci
- souhlas pachatele s právní kvalifikací skutku
- souhlas pachatele s uložení pokuty a její výši spolu s vydáním příkazového bloku
- věc nestačí vyřešit domluvou

Stejně jako tomu bylo za účinnosti předchozí právní úpravy, pro použití institutu příkazu na místě je nutný souhlas obviněného. V případě, že je obviněným podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, souhlas musí poskytnout k tomu oprávněná osoba. Pro určení jednající osoby se užije ust. § 21 OSŘ, který stanoví, že za právnickou osobu jedná primárně člen statutárního orgánu, případně pověřený zaměstnanec, vedoucí odštěpného závodu nebo prokurista, jestliže mu prokura dovoluje jednat samostatně.¹⁰³

Jestliže by pachatel nepovažoval stav zjištěný správním orgánem za prokázaný a bylo by proto nutné provést dokazování, muselo by být zahájeno klasické správní řízení. K této otázce se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 29.12.2004, č. j. 6 As 49/2003, ve kterém uvedl, byť ve vztahu k předchozí právní úpravě, že podezřelý ze spáchání přestupku, který nepovažuje přestupek za zjištěný a odmítá uhradit uloženou pokutu, může tento nesouhlas bezpochyby vyjádřit. Důsledkem je však nutnost správního orgánu věc po skutkové i právní stránce projednat spolu s dokazováním, což na místě není možné a tento postup bude následovat v klasickém správním řízení. Otázka možnosti zahájit řízení, byť je k tomu oprávněn správní

¹⁰¹ ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. s. 625

¹⁰² JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář.* 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 812

¹⁰³ Tamtéž, s. 814

orgán, je fakticky v dispozici osoby podezřelé. Toto výše zmíněné rozhodnutí lze rovněž vztáhnout i na příkaz na místě.¹⁰⁴ Co se týče vyjádření nesouhlasu, k jeho formě se také vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 6.8.2009, č. j. 6 As 47/2008-125. Dle tohoto rozhodnutí je pro souhlas či nesouhlas rozhodné, zda stěžovatel odmítl uhradit uloženou pokutu bez ohledu na další okolnosti (například vnitřní rozpor s názory správního orgánu, kroucení hlavou apod.).¹⁰⁵

V rámci uložení správního trestu příkazu na místě je možné dle současné právní úpravy uložit pouze jeden druh správního trestu, a to pokutu.¹⁰⁶ Výše pokuty je omezena, a to do výše maximálně 10 tis. Kč u dospělých pachatelů, pro mladistvé je hranice výrazně nižší, a to v částce do 2,5 tis. Kč. Toto omezení pro mladistvé se však neuplatňuje v případech, kdy se jedná o fyzickou osobu podnikající. Za existence této okolnosti může správní orgán uložit pokutu příkazem na místě s horní hranicí 10 tis. Kč stejně jako je tomu u dospělých pachatelů.¹⁰⁷ K otázce odpovědnosti mladistvých v těchto situacích se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 22. ledna 2010, č. j. 5 As 65/2009-39. Dle tohoto rozhodnutí se u mladistvého pachatele v blokovém řízení presumuje způsobilost i správně-právní odpovědnost za své jednání. Není proto možné, aby se dovolával nerozvážnosti v případě zahazení pokutového bloku.¹⁰⁸

Pokuta ukládaná příkazem na místě představuje v praxi promítnutí zásady účelnosti, jelikož ve srovnání například s peněžitou zárukou nestačí pouze souhlas dané osoby s tímto postupem, nýbrž se vyžaduje souhlas s uložením pokuty a její výší.¹⁰⁹

Dle ust. § 91 ods. 2 ZOPŘ může za přešůpek proti občanskému soužití uložit pokutu příkazem na místě orgán Policie České republiky. Dále může tento postup využít i orgán Vojenské policie, nicméně s tím omezením, že správní trest může být uložen výhradně osobám dle ust. § 3 zák. č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii, čímž jsou myšleni vojáci v činné službě, osoby nacházející se ve vojenských objektech a v prostoru, kde se konají vojenská cvičení nebo probíhají vojenské úkoly a osoby podezřelé ze spáchání protiprávního jednání proti vojákům

¹⁰⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.12.2004, č. j. 6 As 49/2003

¹⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.8.2009, č. j. 6 As 47/2008-125

¹⁰⁶ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich, Zákon o některých přešůpcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 815

¹⁰⁷ ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. s. 626

¹⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. ledna 2010, č. j. 5 As 65/2009-39

¹⁰⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přešůpcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLlAhUPIIAKHxVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADl7QyYEwwhnMi71O>>

v chráněných objektech. Poslední osobou, která je oprávněna uložit pokutu příkazem na místě, je strážník obecní policie.

3.6 Zvláštní případ oznamování přestupku policejním orgánem

Zvláštní případ oznamování přestupků proti občanskému soužití je upraven v ust. § 74 písm. b) ZOPŘ. Dle tohoto ustanovení policejní orgán v případě podezření ze spáchání přestupku proti občanskému soužití, v jehož důsledku došlo k ublížení na zdraví z nedbalosti (pro účely této kapitoly dále jen „přestupek“), učiní nezbytné úkony pro zjištění osoby pachatele a zajistí důkazy pro potenciální dokazování v rámci přestupkového řízení. Obecná povinnost oznámit přestupek se vztahuje dle ust. § 73 ZOPŘ na orgány Policie ČR, Vojenské policie a na ostatní správní orgány, zatímco ust. § 74 ZOPŘ je k tomuto ustanovení ve vztahu speciality a povinnost provést úkony nad rámec klasického postupu jsou uloženy jen orgánům policie (Policii ČR a Vojenské policii). Důvodem je skutečnost, že v těchto případech jsou tyto orgány pro odhalování přestupků kvalifikovanější.¹¹⁰

Tento zvláštní případ oznamování byl obsažen i v předchozí právní úpravě, zejména v ust. § 58 odst. 2 až 4 ZOP. V případě, že podezření ze spáchání přestupku zjistí strážník obecní policie, toto výše zmíněné ustanovení se nepoužije. V praxi tedy na strážníky obecní policie nedopadají další povinnosti ohledně následného postupu. Nemusí zejména činit potřebná šetření k objasnění celé věci, neboť správní úřad projednávající předmětný přestupek není oprávněn tyto povinnosti po strážnících požadovat (pouze však za předpokladu, že strážníci budou postupovat v souladu se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii a věc řádně odevzdají, tím pak jejich účast v přestupkovém řízení končí). Nicméně, pokud obecní policie některý ze zajištěných podkladů neodevzdala příslušnému správnímu úřadu, může být vyzvána tímto úřadem k součinnosti.¹¹¹

Povinnost učinit nezbytná šetření spočívá zejména ve skutečnosti, že orgán Policie musí v případě zjištění okolností nasvědčujících spáchání přestupku provést potřebná šetření zaměřená především na osobu pachatele a zabezpečení důkazních prostředků. Tyto úkony jsou zcela zásadní pro následné dokazování v přestupkovém řízení, neboť je zde zájem na co nejpřesnějším objasnění celé věci. Policejní orgán má dvě možnosti, jak opatřit skutečnosti, které nasvědčují spáchání přestupku. Může využít tzv. vlastních poznatků (typicky ve věcech

¹¹⁰ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 642

¹¹¹ ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. s. 462

zajišťování veřejného pořádku) nebo využít oznámení učiněné jinými osobami (typicky svědky). Je nutno podotknout, že pouhá existence okolností nasvědčujících spáchání přestupku nezakládá automaticky jeho spáchání, neboť celá věc musí být řádně prošetřena a dle výsledku skončena.¹¹² Tuto skutečnost podporuje i stanovisko Veřejného ochránce práv, ve kterém je uvedeno, že úkolem policejního orgánu není postavit najisto spáchání přestupku, nýbrž postačí, aby se jevílo jeho spáchání jako pravděpodobné a byly dle předběžného (nikoliv konečného) posouzení naplněny všechny znaky skutkové podstaty předmětného přestupku.¹¹³

Pod pojmem šetření odborná literatura i praxe chápe úkony, které mají směřovat opatření důkazních prostředků a k zjištění podezřelé osoby. Důkazním prostředkem se pak rozumí cokoliv, co může jakýmkoliv způsobem objasnit věc a nebylo získáno v rozporu se zákonem. Například se jedná o odborná vyjádření, znalecké posudky, podání vysvětlení či ohledání osoby nebo věci.¹¹⁴

Policejní orgán následně o svých učiněných úkonech sepíše úřední záznam, a to nejpozději do třiceti dnů od jeho zjištění. Tento záznam je následně pro správní orgán přiložen k oznámení. V případě, že budou okolnosti nasvědčovat spáchání trestného činu, jsou veškeré podklady předány nikoliv správnímu orgánu, ale orgánům činným v trestním řízení. Dalším možným postupem je odložení věci dle ust. § 76 ZOPŘ, který se používá v případech, kdy není žádná osoba podezřelá, přestupek spáchala osoba mladší patnácti let, nepříčetná osoba nebo osoba mající výsady a imunitu dle mezinárodního práva, případně policejní orgán nezjistí do šedesáti dní skutečnosti zakládající podezření ze spáchání přestupku. Pokud spáchání přestupku oznámila určitá osoba a požádala o vyrozumění o učiněných úkonech a opatřeních, učiní tak policejní orgán nejpozději do třiceti dní.¹¹⁵

Tato zvláštní úprava je dle mého zcela odůvodněná, neboť přestupky proti občanskému soužití jsou páchany v praxi velmi často a zájem na co nejrychlejší odhalování pachatelů je na místě. V případě, že by tato povinnost nebyla policejnímu orgánu stanovena, v praxi by to následně vedlo ke složitějšímu a nákladnějšímu obstarávání důkazů a náročnějšímu dokazování, které tvoří páteř nejen přestupkového řízení.

¹¹² ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. s. 463

¹¹³ Stanovisko Veřejného ochránce práv č. 7545/2014/VOP

¹¹⁴ Tamtéž, s. 463-464

¹¹⁵ JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář.* 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. s. 644

Závěr

Diplomová práce pojednává o tématu přestupků proti občanskému soužití z pohledu nové právní úpravy od července roku 2017 s primárním zaměřením na hmotně-právní úpravu. V první kapitole bylo podrobně pojednáno o základních pojmech, kterými jsou přestupek proti občanskému soužití a jeho odlišení od trestného činu, osoba blízká, občanské soužití a osoba přímo postižená spácháním přestupku. Dále byl vymezen základní rámec právních pramenů z vnitrostátního a mezinárodního pohledu. V této kapitole jsem dospěl k závěru, že osoba přímo postižená má značně oslabené právní postavení, neboť její procesní možnosti jsou omezené (není jí přiznáno právo podat odvolání jako je tomu v případě osoby poškozené). Co se týče pramenů, byla dovozena aplikovatelnost článku 6 Úmluvy mimo trestní právo i na přestupky.

Ve druhé kapitole byl učiněn právní rozbor jednotlivých skutkových podstat, konkrétně ublížení na zdraví, urážky na cti, narušení občanského soužití spočívajícího ve vyhrožování újmou na zdraví jinému, nepravdivém obvinění z přestupku, dopuštění se vůči jinému schválnosti nebo jiného hrubého jednání včetně útoků proti národnostním menšinám a útokům ze zvláštních pohnutek. V rámci všech analyzovaných přestupků lze souhrnně konstatovat, že hranice mezi souvisejícími trestnými činy je velmi tenká a bude proto záležet vždy na konkrétních okolnostech daného případu. Současně s tímto jsem dospěl k závěru, že stávající úprava zejména tzv. schválnosti a jiného hrubého jednání je i přes svou abstrakci vhodně zvolená.

V poslední, třetí kapitole byly vymezeny zvláštnosti řízení o přestupcích proti občanskému soužití, které představuje možnost zřízení komise pro jejich projednávání včetně zaměření na vzdělání a odbornou způsobilost jejich členů, dále pak na specifikum územní působnosti, zvláštnímu případu oznamování policejním orgánem a možnosti uložit pokutu příkazem na místě. Co se týče zmiňované komise, zastávám názor, že vzdělání a odborná způsobilost jejich členů je velkým posunem a přínosem pro kvalitu přestupkového řízení, nicméně s jistou polemikou, zda požadované vzdělání předsedy by nebylo vhodnější rozšířit i na ostatní členy (samozřejmě s přihlédnutím k finanční náročnosti tohoto požadavku).

Cílem této práce bylo učinit podrobnou právní analýzu jednotlivých přestupků a jejich možných dopadů do právní praxe dle ust. § 7 ZNP včetně komparace se souvisejícími trestnými činy. Dále si tato práce kladla za cíl vymezit jednotlivá specifika pro vytyčený okruh přestupků se zaměřením na odbornou způsobilost komise pro jejich projednávání.

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o přestupky v praxi velmi často projednávané, bylo nutné zabývat se kvalitou jejich formulací a jednotlivými zvláštnostmi, ke kterým se

zákonodárce uchýlil. Z obsahu této práce je patrné, že nová právní úprava týkající se přestupků proti občanskému soužití je na vysoké úrovni (i s ohledem na její historický vývoj). Co se týče rekodifikace jako celku, její přínos spočívá zejména v lepší přehlednosti, sjednocení a systematické. Považuji tuto rekodifikaci za zdařilou i z toho pohledu, že správní trestání a trestní právo jsou vzájemně úzce spjaty, kdy jejich přiblížení se ocení zejména právní praxe. Tato práce může posloužit laické veřejnosti k seznámení se těmito často vyskytovanými přestupky, ale také veřejnosti odborné, která dle mého ocenění systematicky zpracované jednotlivé skutkové podstaty včetně judikatury a procesní specifika.

Hmotněprávní úprava přestupků proti občanskému soužití je tak dle mého dostatečně určitá, jelikož jednotlivé skutkové podstaty uvedené v ust. § 7 ZNP dopadají na široký okruh společenských vztahů, byť např. pojem schválnost či jiné hrubé jednání jsou poměrně abstraktní a bude záležet vždy na správním orgánu, jak konkrétní situaci posoudí. Požadavky na členy komisí pro projednávání přestupků považuji za dostatečné, byť je požadavek na právní vzdělání nebo odbornou zkoušku kladen pouze na osobu předsedy. Co se týče procesněprávních možností osoby přímo postižené spácháním přestupku, mám za to, že nejsou dostatečné a bylo by vhodné jí de lege ferenda přiznat právo podat řádný opravný prostředek – odvolání.

Seznam použité literatury

Monografie a komentářová literatura:

1. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 600 s.
2. JEMELKA, Luboš., VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 1160 s.
3. MÁRTON, Michal., GONSIOROVÁ, Barbora. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Leges, 2017. 272 s.
4. FIALA Zdeněk a kol. *Správní právo trestní*. Praha: Nakladatelství Leges, 2017. 304 s.
5. PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. 448 s.
6. DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 436 s.
7. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, 2013. 864 s.
8. REPÍK, Bohumil. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. Praha: Orac 2002. 265 s.
9. STRAKOŠ, Jan. *Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 240 s.
10. KUČEROVÁ, Helena, HORZNIKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2017. 832 s.
11. KOČÍ, Roman. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Leges, 2017. 272 s.
12. ONDRUŠOVÁ, Marta., ONDRUŠ, Radek. VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.* Praha: Leges, 2017. 776 s.

Soudní rozhodnutí:

1. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7.11.2002, ke sp. zn. 7 Tdo 879/2002

2. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12.5.2011, č. j. 1 A 24/2010 – 22
3. Nález Ústavního soudu ze dne 9. července 2018, sp. zn. II. ÚS 955/18
4. nález Ústavního soudu ze dne 27. června 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99
5. Evropský soud pro lidská práva: Rozsudek ze dne 8.6.1976, *Engel a další vs. Nizezemsko*
6. Evropský soud pro lidská práva: Rozsudek ze dne 21.2.1984, *Öztürk vs. Německo*
7. Evropský soud pro lidská práva: Rozsudek ze dne 15.7.1982, *Eckle vs. Německo*
8. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.1.2009, č. j. 1 As 96/2008 – 115
9. Nález Ústavního soudu ze dne 13. února 2002, sp. zn. III. ÚS 611/01
10. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.2.2013, č. j. 6 As 57/2012
11. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.1.2007, sp. zn. 2 As 60/2006
12. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20.10.2010, sp. zn. 2 As 35/2010
13. Unesení Nejvyššího soudu ze dne 6.5.2003, sp. zn. 5 Tdo 504/2003
14. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. prosince 2015, č. j. 1 As 262/2015-35
15. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. srpna 2007, č. j. 6 As 37/2005-114
16. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. července 2010, č. j. 7 As 12/2010-65
17. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. prosince 2006, č. j. 4 As 69/2005-46
18. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. května 2011, č. j. 1 A 24/2010-22
19. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. května 2011, č. j. 2 Aps 3/2010-112
20. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.12.2004, č. j. 6 As 49/2003

Právní předpisy:

1. usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
2. sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992. Sb., že dne 21. února 1991 byla v Madridu podepsána jménem České a Slovenské Federativní Republiky Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8, sjednaná v Římě dne 4. listopadu 1950, a další smluvní dokumenty na tuto Úmluvu navazující
3. zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
4. zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
5. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

6. zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
7. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
8. ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
9. zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
10. zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
11. zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
12. zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin

Odborné články:

1. FRUMAROVÁ, Kateřina. Osoba přímo postižená spácháním přestupku. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 8, s. 275-278
2. PETRMICHL, Václav. K přestupkové odpovědnosti podnikajících fyzických osob. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 17, s. 584-590
3. GONSIOROVÁ, Barbora. Přezkumné řízení v přestupkové úpravě a jeho trestněprávní konsekvence. *Právní rozhledy*. 2019, roč. 27, č. 9, s. 317-322

Ostatní:

1. Důvodová zpráva k zákonu č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2015 [cit. 29. 10. 2019]. Dostupné na: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiHkY-DkcLIAhUPIIAKHxVICA4QFjAAegQIBBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D115250&usg=AOvVaw2FGyoADl7QyYEwwhnMi71O>
2. Statut Rady vlády pro národnostní menšiny, schválený usnesením vlády ze dne 10. října 2001 č. 1034
3. Stanovisko Veřejného ochránce práv č. 11/2012 ze dne 10.2.2010
4. Stanovisko Veřejného ochránce práv č. 7545/2014/VOP
5. NEVRKLA, Ondřej. *Centrální evidence přestupků*. [online]. epravo.cz, 10.11.2015 [cit. 2. listopadu 2019]. Dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/centralni-evidence-prestupku-99548.html>

6. KUK, Michal. *Přestupkové řízení* [online]. frankbold.org, 17. listopadu 2018 [cit. 2. července 2019]. Dostupné na <https://frankbold.org/poradna/kategorie/zakladni-info/rada/prestupkove-řízení>
7. POTĚŠIL, Lukáš. *Nová právní úprava správního trestání, část I.* [online] pravni prostor.cz, 4. prosince 2017 [cit. 6. července 2019]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/spravni-pravo/nova-pravni-uprava-spravniho-trestani-cast-i>>
8. <https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions>

Shrnutí

Cílem této diplomové práce bylo s ohledem na rekonstrukci přestupkového práva (zejména prostřednictvím zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zák. č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích) náležitě popsat a právně analyzovat právní úpravu přestupků proti občanskému soužití. Popis a analýza včetně související judikatury a vlastních pohledů autora na toto téma se týká jednotlivých taxativně vymezených přestupků proti občanskému soužití dle ust. § 7 ZNP a procesních specifik.

Co se týče hmotněprávní části této práce, autor dospěl k závěru, že hmotněprávní úprava přestupků proti občanskému soužití je dostatečně určitá s ohledem na tenkou hranici mezi trestním právem a správním trestáním, nicméně vždy bude třeba, aby byly zohledněny konkrétní okolnosti v dané věci. V rámci procesní úpravy přestupků proti občanskému soužití a jejich specifik má autor této práce za to, že požadavky na členy přestupkových komisí jsou dostačující k zabezpečení kvalitního řízení po odborné stránce. Možnost zřízení komisí pro projednávání přestupků, ve kterých je požadováno právní vzdělání či odborná zkouška, vnímá autor jako velký posun v kvalitě správního řízení.

Abstract

The aim of this thesis was to amend the misdemeanour law (notably through Act No. 250 / 2016 Coll., on liability for and management of misdemeanours, and Code No. 251 / 2016 Coll., on certain offences) to properly describe and legally analyse the legislation on civil coexistence offences. The description and analysis, including the related case law and the author's own views on the subject, relate to individual exhaustively defined civil coexistence offences as per ust. Section 7 ZNP and procedural specifics.

Regard to the substantive part of this thesis, the author concluded that the substantive rules governing civil coexistence offences are sufficiently certain with regard to the thin line between criminal law and administrative punishment, however the specific circumstances of the case will always need to be taken into account. As part of the procedural arrangements for civil coexistence offences and their specifics, the author of this work considers that the requirements for members of the misdemeanour boards are sufficient to ensure quality management on a professional basis. The possibility of setting up misdemeanour commissions in which legal training or a professional exam is required is seen by the author as a major shift in the quality of the administrative procedure.

Seznam klíčových slov

Přestupek, občanské soužití, osoba přímo postižená spácháním přestupku, osoba blízká, ublížení na zdraví, ublížení na cti, narušení občanského soužití, vyhrožování jinému újmou na zdraví, nepravdivé obvinění jiného z přestupku, dopuštění se vůči jinému schválnosti, dopuštění se jiného hrubého jednání, útoky proti národnostním menšinám, útoky ze zvláštních pohnutek, komise pro projednávání přestupků, zvláštní úprava územní působnosti, ukládání pokuty příkazem na místě, oznamování přestupku policejním orgánem.

Key words

Offence, civil cohabitation, person directly affected by the offence, close person, damage to health, injury to honour, disruption of civil cohabitation, threatening to other personal injury, false misdemeanour charge, committing credentials, committing another crude act, attacks against national minorities, attacks for special motives, misdemeanour commission, special territorial scope adjustment, imposing a fine by order on the spot, reporting a misdemeanour by police authority.